

ročník 2021 | číslo 1

MAGAZÍN

neprodejné

CAS

**Novela zákona o technických
požadavcích na výrobky
a zákona o posuzování
shody stanovených výrobků**

TNI CWA 17553

– Obličejová rouška
pro veřejnost

**Materiálová efektivnost
výrobků spojených
se spotřebou energie**

www.agentura-cas.cz
www.magazin-cas.cz

Obsah

Rozhovor s Mgr. Zdeňkem Veselým	3
Novela zákona o technických požadavcích na výrobky a zákona o posuzování shody stanovených výrobků	5
Ze světa technických norem	11
TNK 33 – Bezpečnost spotřebitelů	16
Aktuality	19
TNI CWA 17553 – Obličejová rouška pro veřejnost	24
Materiálová efektivnost výrobků	42
TNK 124 – EPS a poplachové systémy	44
Strojírenský zkušební ústav	49
Účinnost čisticích prostředků	52
Jazykové okénko	56

MAGAZÍN ČAS 1/2021

Čtvrtletník

Tištěný náklad 9000 ks

Vychází dne 31. 1. 2021

Vydává: Česká agentura pro standardizaci s.p.o.,
se sídlem 110 00 Praha 1, Biskupský
dvůr 1148/5, IČO: 06578705

Zaregistrováno MK ČR pod evidenčním
číslem MK ČR E 23480

ISSN 2694-6912 (Print),

ISSN 2694-6920 (On-line)

Předseda redakční rady: Karel Novotný

Tajemnice: Petra Londová

Redakční rada: Patrik Frk, Zdenka Slaná,
Lubomír Keim, Ivana Kolínská

Autorská výhrada:

Všechna práva vyhrazena. Přetisk a jiná
užití díla nebo jeho části, včetně zařazení
díla do elektronické databáze bez souhlasu
vydavatele, jsou zakázány. Ochrana
autorského práva k dílu platí i pro jeho
části. Autorské právo k tomuto časopisu
jakožto dílu soubornému a k dílu do něj
zařazenému vykonává vydavatel. Právo
na ochranu před nekalou soutěží zůstává
nedotčeno. Tento časopis je samostatně
neprodejný.

Podmínky přijímání příspěvků:

Přijímáme pouze původní příspěvky
(příspěvky dosud jinde nepublikované), a to
elektronicky na e-mailovou adresu redakce.

Sledujte nás na:

Email: redakce.magazin@agentura-cas.cz
www.agentura-cas.cz
www.magazin-cas.cz

Česká agentura pro standardizaci © 2021

Místo běžného úvodního slova si dovoluujeme přinést novoroční rozhovor s generálním ředitelem, Mgr. Zdeňkem Veselým.

Přístup k ČSN pro studenty vysokých škol technického typu

Pane řediteli Česká agentura pro standardizaci začíná již čtvrtý rok svého působení. Nyní přicházíte ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR s velmi zajímavým projektem určeným především studentům technických vysokých škol, v čem spočívá?

Předně bych chtěl všem čtenářům popřát vše nejlepší do nového roku a v dnešní nelehké době hlavně pevné zdraví.

Česká agentura pro standardizaci provozuje licencovaný přístup do plnotextové databáze českých technických norem a technických normalizačních informací ČSN online.

Motivačním faktorem pro realizaci projektu byla potřeba plošného řešení problému dostupnosti studentů technických fakult k textům českých technických norem. U této cílové skupiny existuje objektivní předpoklad, že s normami se bude ve své budoucí praxi setkávat, a je tedy vhodné, aby se s normami naučila pracovat. Dosud mohou studenti využívat přístupu do databáze ČSN online prostřednictvím některých veřejných, univerzitních a dalších knihoven a studoven.

V letošním roce, kdy došlo na území České republiky k zavedení nouzového stavu z důvodu šíření epidemie covid-19, se ukázalo, že přístup do databáze ČSN online, který studenti doposud využívali prostřednictvím knihoven, jim byl dlouhodobě odepřen. Pro řadu studentů pak vznikla závažná překážka zejména při zpracovávání závěrečných prací. Řada z nich neměla pak jinou možnost než využít komerčního přístupu do databáze, protože školy jim ze své strany alternativu nenabídl.

Jaké jsou cíle uvedeného projektu a komu je konkrétně určen?

Hlavním očekávaným cílem projektu je nabídnout centrální řešení pro všechny vysoké školy technického typu tak, aby školy byly schopny zajistit prostřednictvím České agentury pro standardizaci přístup všem svým studentům do ČSN online. Studenti tak budou moci tento důležitý zdroj informací v oblasti technických oborů využívat bez omezení lokality a konkrétního zařízení (jako je to v případě knihoven) a naučí se s tímto typem databáze pracovat, což v budoucnu využijí ve své praxi.

Projekt je určen pro všechny vysoké školy technického typu, konkrétně pro zhruba 65 000 studentů.

Předcházel tomuto projektu nějaký pilotní program či projekt?

Přístup pro studenty byl otestován v rámci pilotního projektu na fakultě architektury ČVUT. Tento projekt běžel od 1. července 2018 do 30. června 2019.

S jakým výsledkem či závěrem?

Do systému se po dobu trvání projektu přihlásilo 518 uživatelů. Z toho 65 pedagogických pracovníků a 453 studentů. Aktivně přístup využilo (tzn. otevřelo si v systému alespoň jednu ČSN) 40 pedagogických pracovníků a 288 studentů. Uživatelé se celkem do systému přihlásili 2352krát a otevřeli si celkem 2220 dokumentů.

Fakulta architektury ČVUT se na základě výsledků rozhodla ČSN online i nadále využívat. Přístup do databáze si financuje z vlastních zdrojů. Stejně tak zřídila pro své studenty přístup do ČSN online v loňském roce i Fakulta stavební ČVUT.

Vydáváte také odborný čtvrtletník Magazín ČAS, a to již třetím rokem. Jak si tato odborná publikace vede?

Než vám odpovím, ještě bych rád připomněl, že jsme v uplynulém roce vydali i odbornou učebnici s názvem „Základy technické normalizace“. Učebnice je určena zejména pro vstupní výuku technické normalizace pro učitele odborných předmětů středních škol. Nicméně již víme, že například na akcích pořádaných různými svazy či komorami si k nám pro tuto učebnici chodili i studenti technických středních škol.

A nyní k vaší otázce. V minulých číslech jsme dali prostor článkům a komentářům z oblasti vodního hospodářství, bezpečnosti práce, stavebních materiálů a v neposlední řadě i aktuálním tématům souvisejících s pandemií covid-19, jako jsou osobní ochranné prostředky. Tudíž je patrné, že odborných článků, komentářů a výkladů z oblasti standardizace vydáváme pro širokou odbornou veřejnost dostatek.

Je něco speciálního, co byste chtěl ještě doplnit?

Česká agentura pro standardizaci vyhlašuje již 4. ročník soutěže „O nejlepší studentskou práci v oblasti technické normalizace“. Cílem soutěže je ocenit autory nejlepších diplomových a bakalářských prací se zaměřením na technickou normalizaci, podaných k obhajobě v akademickém roce 2019/2020 a 2020/2021, a tím podpořit jejich další profesní směřování.

V neposlední řadě zmíním 1. ročník soutěže v oblasti „Research & Innovation“. Tato soutěž si dává za cíl ocenit národní výzkumný nebo inovační projekt, který úspěšně vedl k tvorbě národní normy nebo byl tvorbou nové národní normy.

Vyhlášení výsledků soutěží a předání všech cen a ocenění proběhne u příležitosti oslav Světového dne technické normalizace, věřím, že v říjnu 2021. Podrobnosti a podmínky účasti všech soutěží budou zveřejněny počátkem roku na webových stránkách ČAS.

*Děkuji za rozhovor
Karel Novotný*

Novela zákona o technických požadavcích na výrobky a zákona o posuzování shody stanovených výrobků

I. Úvod

Dne 13. 11. 2019 předložila vláda Poslanecké sněmovně návrh zákona, kterým se mění zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 90/2016 Sb., o posuzování shody stanovených výrobků při jejich dodávání na trh, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „novela“); novela byla poslancům rozeslána jako sněmovní tisk č. 644 (dále jen „sněmovní tisk“).

Novela v některých případech zásadním způsobem mění dosavadní praxi v činnostech Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (dále jen Úřad) a jím zřízené České agentury pro standardizaci (dále jen „Agentura“). Pokud jde o novelu zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění novely (dále jen „zákon č. 22/1997 Sb.“), tato nově do českého právního řádu zavádí zejména následující změny. Tou nejzásadnější je zavedení tzv. sponzorovaného přístupu k českým technickým normám jiným technickým dokumentům, jakož i explicitní úprava týkající se poplatků za poskytnutí českých technických norem a jiných technických dokumentů a poplatku za přístup do databáze.

Další změna spočívá v úpravě ustanovení normujícího proces odvolání proti rozhodnutí akreditačního orgánu, zavedení elektronického Věstníku Úřadu. Pokud jde o novelu zákona č. 90/2016 Sb., o posuzování shody stanovených výrobků při jejich dodávání na trh, ve znění novely (dále jen „zákon č. 90/2016 Sb.“), pak jejím základním smyslem a účelem je nezbytnost provedení adaptace tuzemského právního řádu související s některými unijními právními předpisy, zejména jde-li o oblast týkající se požadavků na výrobky v oblasti zdravotnických zařízení, resp. oblast týkající se jmenování a oznamování subjektů posuzování shody v oblasti zdravotnických prostředků.

[pozn. autora: v době dokončení tohoto textu je legislativní proces novely ve fázi odeslání schváleného zákona (novely) k publikaci ve Sbírce zákonů, proto jsou oba novelizované předpisy citovány v novelizovaném znění, když lze předjímat, že novela nabude účinnosti patnáctým dnem po dni vyhlášení ve Sbírce zákonů (viz čl. IV novely)].

II. Novela zákona č. 22/1997 Sb. – sponzorovaný přístup

Do zákona č. 22/1997 Sb. se nově vkládá ustanovení § 6c, které je rubrikováno jako „Sponzorovaný přístup k českým technickým normám a jiným technickým dokumentům“.

Toto ustanovení reaguje na skutečnost, že součástí českého právního řádu jsou mj. právní předpisy, které formou odkazu na konkrétní technickou

normu tuto učinili závaznou, je tudíž založena povinnost podle této normy postupovat *ex lege*; v takovém případě pak i na takovou technickou normu dopadá ústavně garantované právo spočívající ve veřejném a bezplatném přístupu k obecně závazným právním předpisům. To na straně jedné.

Na straně druhé však nelze pominout skutečnost, že Česká republika je prostřednictvím Úřadu členem evropských a mezinárodních normalizačních organizací, zejména pak European Committee for Standardization (CEN), European Committee for Electrotechnical Standardization (CENELEC) nebo International Organization for Standardization (ISO).

Úřad, resp. Česká republika, je tudíž vázána závazky, kterými je členství Úřadu ve výše citovaných evropských a mezinárodních normalizačních organizacích založeno. Porušením těchto smluv, jakož i vnitřních pravidel uvedených mezinárodních organizací by pak znamenalo vyloučení Úřadu, což by mělo za následek ztrátu přístupu České republiky k evropským a mezinárodním technickým normám.

Jedním z takových pravidel je mj. zákaz poskytovat technické normy nebo jejich části zdarma, a to zejména s odkazem na nutnost ochrany autorských práv (viz např. bod 5.1 CEN-CENELEC GUIDE 10, případně úpravu obsaženou v ISO POCOSA 2017).

Nicméně z tohoto pravidla existují výjimky, v dotčeném případě však taková výjimka je vždy podmíněna souhlasem národní a/nebo mezinárodní autority, který vždy podléhá finanční kompenzaci (viz např. Příloha B bod 1.2 CEN-CENELEC GUIDE 10). K tomu doplňme, že novela nově stanovuje, že souhlas s rozmnožováním a rozšiřováním českých technických norem (a jiných technických dokumentů) namísto Úřadu, který souhlas uděloval před novelou, uděluje Agentura [srov. § 5 odst. 8 *in fine* zákona č. 22/1997 Sb.].

Zákonodárce tedy musel manévrovat mezi pomyslnou Skyllou a Charybdou, v podobě požadavku veřejného a bezplatného zpřístupnění zákonem „zezávazněných“ technických norem či jiných technických dokumentů na straně jedné a zásadním zákazem poskytovat technické normy, včetně jiných technických dokumentů bez dalšího zdarma, na straně druhé.

Ustanovení § 6c zákona č. 22/1997 Sb. zavádí do zdejšího právního řádu tzv. sponzorovaný přístup k českým technickým normám a jiným technickým dokumentům (před tím a dále jen „sponzorovaný přístup“).

Definici sponzorovaného přístupu nalezneme v ustanovení § 6c odst. 1 zákona č. 22/1997 Sb., podle něhož se sponzorovaným přístupem „rozumí *bezplatné poskytování přístupu k české technické normě nebo jinému technickému dokumentu, které jsou pro účely uvedené ve zvláštním právním předpisu závazné, koncovým uživatelům na základě registrace způsobem umožňujícím dálkový přístup*“.

Věcně příslušné ministerstvo nebo jiný ústřední správní úřad je pak povinen u Agentury k dotčené české technické normě nebo jinému technickému dokumentu zajistit sponzorovaný přístup [§ 6c odst. 2 zákona č. 22/1997 Sb.].

Za účelem umožnění sponzorovaného přístupu bude mezi Agenturou a příslušným ministerstvem či jiným ústředním správním úřadem sjednána dohoda o sponzorovaném přístupu k českým technickým normám a jiným technickým dokumentům [§ 6c odst. 3 zákona č. 22/1997 Sb.].

III. Novela zákona č. 22/1997 Sb. – zavedení poplatků

Před novelou byl výběr jakékoliv úplaty ze strany Agentury normován velmi obecně, a to v ustanovení § 5 odst. 3 zákona č. 22/1997 Sb., podle něhož je Agentura „*oprávněna vybírat úplatu za odborné činnosti, jež vykonává. Tyto činnosti a výše úplaty jsou stanoveny v ceníku, který vydává Úřad prostřednictvím Věstníku Úřadu*“.

Z důvodu právní jistoty lze kvitovat explicitní úpravu, která byla nově vložena na konec právě citovaného ustanovení, podle něhož nově (vedle již výše podaného) platí, že: „*Agentura je dále správcem poplatku za poskytnutí českých technických norem a jiných technických dokumentů, poplatku za přístup do databáze a poplatku za sponzorovaný přístup k českým technickým normám a jiným technickým dokumentům. Rozpočet Agentury je pro účely správy těchto poplatků veřejným rozpočtem*“ [§ 5 odst. 3 *in fine* zákona č. 22/1997 Sb.].

(i) Poplatek za poskytnutí českých technických norem a jiných technických dokumentů

Předmětem tohoto poplatku je „poskytnutí české technické normy nebo jiného technického dokumentu zařazených do databáze“ [§ 6a odst. 2 zákona č. 22/1997 Sb.], jeho základem je pak „počet stran poskytnuté české technické normy nebo jiného technického dokumentu zařazených do databáze“ [§ 6a odst. 3 zákona č. 22/1997 Sb.].

„Poplatníkem poplatku ... je žadatel o poskytnutí české technické normy nebo jiného technického dokumentu zařazených do databáze“ [§ 6a odst. 1 zákona č. 22/1997 Sb.].

Tento poplatek „je splatný ve lhůtě 14 dnů ode dne podání žádosti o poskytnutí české technické normy nebo jiného technického dokumentu zařazených do databáze. Nezaplátí-li poplatník poplatek včas a ve správné výši, správce poplatku českou technickou normu nebo jiný technický dokument neposkytne a poplatková povinnost zanikne“ [§ 6a odst. 5 zákona č. 22/1997 Sb.].

Sazba poplatku je limitována ustanovením § 6a odst. 4 zákona č. 22/1997 Sb., a to stanovením její maximální výše, která může nejvýše činit 20 Kč za stranu. Nicméně konkrétní sazba poplatku bude stanovena prováděcím předpisem, konkrétně vyhláškou Ministerstva průmyslu a obchodu (k tomu srov. též ustanovení § 22 odst. 2 a § 5 odst. 9 zákona č. 22/1997 Sb.).

Příjem z poplatku je příjmem rozpočtu Agentury, pokud je správcem poplatku Úřad (tj. za situace, kdy není Agentura zřízena, viz § 5 odst. 6 zákona č. 22/1997 Sb.), je poplatek příjmem státního rozpočtu [§ 6a odst. 6 zákona č. 22/1997 Sb.]; to samé platí o poplatku za přístup do databáze, o němž bude pojednáno dále [srov. § 6b odst. 6 zákona č. 22/1997 Sb.].

(ii) Poplatek za přístup do databáze

Termín databáze se nově zavádí novelou ustanovení § 5 odst. 2 in fine zákona č. 22/1997 Sb., kde je databáze definována coby databáze českých technických norem a jiných technických dokumentů, kterou vede Agentura.

Poplatníkem tohoto poplatku je „žadatel o poskytnutí přístupových práv do databáze nebo žadatel o doplňkovou možnost tisku“ [§ 6b odst. 1 zákona č. 22/1997 Sb.].

Pokud je předmětem poplatku za přístup do databáze „poskytnutí přístupových práv do databáze bez možnosti tisku na nejvýše 12 po sobě jdoucích kalendářních měsících“ [§ 6b odst. 2 písm. a) zákona č. 22/1997 Sb.], činí výše poplatku za přístup do databáze nejvýše 10 000 Kč [§ 6b odst. 3 písm. a) zákona č. 22/1997 Sb.].

Splatnost poplatku je dána lhůtou „14 dnů ode dne podání žádosti. Nezaplátí-li poplatník poplatek včas a ve správné výši, správce poplatku přístupová práva do databáze nebo doplňkovou možnost tisku neposkytne a poplatková povinnost zanikne“ [§ 6b odst. 5 zákona č. 22/1997 Sb.].

Je-li předmětem poplatku „poskytnutí přístupových práv do databáze s možností tisku na nejvýše 12 po sobě jdoucích kalendářních měsících“ [§ 6b odst. 2 písm. b) zákona č. 22/1997 Sb.], činí výše poplatku nejvýše součet částky 10 000 Kč a částky 20 Kč za stranu [§ 6b odst. 3 písm. b) zákona č. 22/1997 Sb.]. Konečně pokud je předmětem poplatku „doplňková možnost tisku českých technických norem a jiných technických dokumentů z databáze“ [§ 6b odst. 2 písm. c) zákona č. 22/1997 Sb.] činí výše poplatku nejvýše 20 Kč za stranu [§ 6b odst. 3 písm. c) zákona č. 22/1997 Sb.].

Stejně jako v případě poplatku za poskytnutí českých technických norem a jiných technických dokumentů, také v případě poplatku za přístup do databáze je stanovena maximální limita poplatku s tím, že její konkrétní výši stanoví prováděcí právní předpis – vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu.

(iii) Poplatek za sponzorovaný přístup k českým technickým normám a jiným technickým dokumentům

V souvislosti se zavedením sponzorovaného přístupu je normován i tomu odpovídající poplatek.

Poplatníkem tohoto poplatku je příslušné „ministerstvo nebo jiný ústřední správní úřad, které zajišťují sponzorovaný přístup k českým technickým normám a jiným technickým dokumentům“ [§ 6d odst. 1 zákona č. 22/1997 Sb.].

Předmětem poplatku za sponzorovaný přístup „je umožnění sponzorovaného přístupu k českým technickým normám a jiným technickým dokumentům“ [§ 6d odst. 2 zákona č. 22/1997 Sb.].

Stejně jako v případech předchozích poplatků je také zde stanovena maximální výše poplatku, a to „nejvýše 23 000 000 Kč za 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců“ [§ 6d odst. 3 zákona č. 22/1997 Sb.]. Výše poplatku pak bude stanovena „na základě počtu zpřístupněných stran české technické normy nebo jiného technického dokumentu a předpokládaného počtu koncových uživatelů“ [§ 6d odst. 3 zákona č. 22/1997 Sb.].

Výši tohoto poplatku stanoví Ministerstvo průmyslu a obchodu vyhláškou [§ 6d odst. 3 in fine ve spojení s § 22 odst. 2 a § 5 odst. 9 zákona č. 22/1997 Sb. zákona č. 22/1997 Sb.].

„Poplatek za sponzorovaný přístup ... je splatný do 30 dnů ode dne účinnosti dohody o sponzorovaném přístupu k českým technickým normám a jiným technickým dokumentům mezi poplatníkem a správcem poplatku. Nezaplatí-li poplatník poplatek včas a ve správné výši, správce poplatku sponzorovaný přístup k českým technickým normám a jiným technickým dokumentům neumožní a poplatková povinnost zanikne“ [§ 6d odst. 4 zákona č. 22/1997 Sb.].

Na rozdíl od předchozích poplatků je příjem z poplatku za sponzorovaný přístup výlučným příjmem rozpočtu Agentury [§ 6d odst. 5 zákona č. 22/1997 Sb.], což logicky vyplývá z ustanovení § 5 odst. 6 zákona č. 22/1997 Sb., podle něhož agenda související se sponzorovaným přístupem je ve výlučné pravomoci Agentury a neplatí zde subsidiarita plnění úkolů Úřadem pro případ, kdy by Agentura nebyla zřízena.

IV. Novela zákona č. 22/1997 Sb. – odvolání proti rozhodnutí akreditačního orgánu

Předně lze upozornit na nově vložené ustanovení § 15 odst. 5 zákona č. 22/1997 Sb., které nově normuje, že Ministerstvo průmyslu a obchodu je nadřízeným orgánem akreditačního orgánu.

V souvislosti s agendou odvolání proti rozhodnutí akreditačního orgánu pak novela vkládá novou textaci ustanovení § 16 odst. 8 zákona č. 22/1997 Sb., podle něhož bude nově platit, že: „O odvolání proti rozhodnutí akreditačního orgánu rozhoduje jeho statutární orgán. Odvolání nemá

odkladný účinek. Návrh na rozhodnutí o odvolání předkládá statutárnímu orgánu komise k tomu zřízená. Tato komise má nejméně 5 členů. Předsedu a ostatní členy komise jmenuje statutární orgán. Členy komise jsou odborníci, kteří se jinak nepodílí na výkonu působnosti akreditačního orgánu.“

K tomu jen doplníme, že doposud bylo rozhodování o opravných prostředcích proti rozhodnutí akreditačního orgánu roztržštěné, když v explicitně vyjmenovaných řízeních o odvoláních rozhodovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu a o v ostatních pak statutární orgán akreditačního orgánu [srov. § 16 odst. 8 zákona č. 22/1997 Sb. před novelou].

V. Novela zákona č. 22/1997 Sb. – odvolání proti rozhodnutí akreditačního orgánu

Pokud jde o tu část novely, která mění některá ustanovení zákona č. 22/1997 Sb., lze zmínit ještě nově vložené ustanovení § 19c, který upravuje povinnost Úřadu vydávat Věstník, který má být zveřejňován způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Podle výše citovaného ustanovení je Věstník Úřadu „publikační sbírkou v oblasti technické normalizace, metrologie a státního zkušebnictví“, kterou Úřad vydává za účelem zveřejňování „zejména významná oznámení ohledně tvorby a vydávání českých technických norem a jiných technických dokumentů, oznámení ohledně notifikovaných osob v oblasti státního zkušebnictví, oznámení ohledně autorizovaných osob v oblasti metrologie a ceník Agentury“.

VI. Novela zákona č. 90/2016 Sb. – zdravotnické prostředky

Jak již ve zkratce uvedeno výše, novela reaguje na potřebnost zavedení některým změn souvisejících s novou unijní úpravou. Konkrétně jde o to, že počínaje dnem 26. května 2020 vstoupí v použitelnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/745 ze dne 5. dubna 2017 o zdravotnických prostředcích, změně směrnice 2001/83/ES, nařízení (ES) č. 178/2002 a nařízení (ES) č. 1223/2009 a o zrušení směrnic Rady 90/385/EHS a 93/42/EHS a dnem 26. května 2022 vstoupí v použitelnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/746 ze dne 5. dubna 2017 o diagnostických prostředcích in vitro a o zrušení směrnice 98/79/ES a rozhodnutí Komise 2010/227/EU. Tato nařízení ruší směrnice upravující požadavky na výrobky v oblasti zdravotnických prostředků.

V této souvislosti je do části druhé (Zvláštní ustanovení o některých výrobcích), hlavy I (zvláštní ustanovení pro výrobky upravené příslušnými nařízeními Evropské unie) zákona č. 90/2016 Sb., vložen nový oddíl 4 rubrikovaný jako „Zdravotnické prostředky“, který sestává z nově vloženého ustanovení § 27c čítající tři odstavce.

Podle právě citovaného ustanovení je Úřad „v České republice orgánem odpovědným za oznámení subjekty podle přímo použitelného předpisu Evropské unie v oblasti zdravotnických prostředků“, přičemž je odkazováno na Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/745 ze dne 5. dubna 2017 o zdravotnických prostředcích, změně směrnice 2001/83/ES, nařízení (ES) č. 178/2002 a nařízení (ES) č. 1223/2009 a o zrušení směrnic Rady 90/385/EHS a 93/42/EHS [§ 27c odst. 1 zákona č. 90/2016 Sb., včetně poznámky pod čarou č. 14].

Ustanovení § 27c odst. 2 90/2016 Sb. pak stanovuje, že: „Odkazuje-li přímo použitelný předpis Evropské unie v oblasti zdravotnických prostředků na jazyk určený nebo požadovaný členským státem u dokumentů předkládaných orgánu podle odstavce 1 [tzn. 27 c odst. 1 zákona č. 90/1996 Sb., pozn. autora] za účelem jmenování subjektů posuzování shody, je tímto jazykem v České republice český jazyk“.

Ustanovení § 19 odst. 2 zákona č. 90/2016 Sb. stanovuje, že: „V řízení o oznámení rozhodne Úřad do 90 dnů ode dne doručení žádosti. V případě, že žadatel prokazuje svoji odbornou způsobilost jiným způsobem, než prostřednictvím osvědčení o akreditaci, prodlužuje se tato lhůta o 30 dnů.“

Nově vložené ustanovení § 27c odst. 3 zákona č. 90/2016 Sb. pak tuto lhůtu prodlužuje, když normuje, že jsou-li v těchto případech (řízení o oznámení) v přímo použitelném předpisu Evropské unie v oblasti zdravotnických prostředků upraveny lhůty jinak, pak se výše citovaná lhůta podle § 19 odst. 2 zákona č. 90/2016 Sb. prodlužuje o lhůty stanovené právě v tomto přímo použitelném předpisu Evropské unie v oblasti zdravotnických prostředků, přičemž je odkazováno na ustanovení čl. 39 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/745 [§ 27c odst. 3 zákona č. 90/2016 Sb., včetně poznámky pod čarou č. 15].

VII. Novela zákona č. 90/2016 Sb. – diagnostické zdravotnické prostředky in vitro

Dalším nově vloženým je oddíl 5 rubrikovaný jako „*Diagnostické zdravotnické prostředky in vitro*“.

Stejně jako je tomu v předchozím případě (zdravotnické prostředky), také v oblasti diagnostických zdravotnických prostředků in vitro, je „Úřad je v České republice orgánem odpovědným za oznámené subjekty podle přímo použitelného předpisu Evropské unie v oblasti diagnostických zdravotnických prostředků in vitro“, přičemž je odkazováno na Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/746 ze dne 5. dubna 2017 o diagnostických zdravotnických prostředcích in vitro a o zrušení směrnice 98/79/ES a rozhodnutí Komise 2010/227/EU [§ 27d odst. 1 zákona č. 90/2016 Sb., včetně poznámky pod čarou č. 16].

Pro stručnost již jen zopakujeme, že principy uplatněné v ustanovení § 27c odst. 2 a 3 zákona č. 90/2016 Sb., tzn. principy týkající se určeného jazyka a prodloužení lhůt, tyto se prosazují i pokud jde o oblast diagnostických zdravotnických prostředků in vitro, přičemž pokud jde o prodloužení lhůt, odkazuje se na ustanovení čl. 35 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/746 [§ 27d odst. 2 a odst. 3 zákona č. 90/2016 Sb., včetně poznámky pod čarou č. 17].

Pokud jde o novelu zákona č. 90/2016 nutno ještě poukázat na nově vložené ustanovení doplňující novou skutkovou podstatu přestupku, a to konkrétně na ustanovení § 54 odst. 2 písm. c) citovaného zákona, podle něhož nově platí, že: „Oznámený subjekt se dopustí přestupku tím, že nesplní některou z povinností oznámeného subjektu podle přímo použitelného předpisu Evropské unie uvedeného v § 27 až 27d zákona č. 90/2016 Sb.“.

VIII. Závěrem

Výše jsme v podstatě deskriptivní metodou, která neaspirovala na nějaký hlubší rozbor, podali hlavní změny, k nimž dochází v souvislosti se shora specifikovanou novelou. Protože se jedná zčásti o poměrně zásadní změny, zejména pokud jde o zavedení tzv. sponzorovaného přístupu k českým technickým normám a jiným technickým dokumentům, bude jistě potřebné se k některým změnám vrátit detailněji.

Mgr. Bc. Patrik Frk,
advokát AK Bártová Frk

Použité zdroje: Sněmovní tisk 644/0. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna [online]. [cit. 2020-12-03].

Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=644&CT1=0>

zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů zákon č. 90/2016 Sb., o posuzování shody stanovených výrobků při jejich dodávání na trh, ve znění pozdějších předpisů

CEN-CENELEC GUIDE 10

ISO POCOSA 2017

Novinky ze světa technických norem

Systémy managementu

V říjnu vyšla **ČSN ISO 18091 Systémy managementu kvality – Směrnice pro aplikování ISO 9001 v místní samosprávě**.

Tato norma poskytuje místním samosprávám směrnice pro porozumění a zavedení systému managementu kvality, který splňuje požadavky ISO 9001:2015, aby mohly plnit potřeby a očekávání svých zákazníků/občanů a všech ostatních relevantních zainteresovaných stran trvalým poskytováním produktů a služeb. Podporuje odpovědné zavádění systému managementu kvality komplexním aplikováním ISO 9001. Tato směrnice nedoplňuje, nemění ani neupravuje požadavky ISO 9001. Je aplikovatelná na všechny procesy místní samosprávy na všech úrovních (tj. strategické, takticko-manažerské a provozní) tak, aby vytvořily komplexní systém managementu kvality, který se zaměřuje na dosahování cílů místní samosprávy. Komplexní charakter tohoto systému je nezbytný, aby se zajistilo, že všechny oblasti místní samosprávy budou mít stanovenou úroveň spolehlivosti (tj. efektivnost procesů). Příloha A jako výchozí bod pro uživatele tohoto dokumentu uvádí diagnostickou metodiku pro místní samosprávy k vyhodnocení rozsahu a vyspělosti

jejich procesů, produktů a služeb. Příloha B uvádí procesy, které jsou nezbytné pro poskytování spolehlivých produktů a služeb zákazníkům/občanům.

V listopadu vyšla **ČSN EN ISO 14063 Environmentální management – Environmentální komunikace – Směrnice a příklady**.

Tato norma poskytuje organizacím směrnice týkající se obecných zásad, politiky, strategie a činností a související s interní i externí environmentální komunikací. Využívá osvědčené a zavedené přístupy ke komunikaci, přizpůsobené specifickým podmínkám, které existují v environmentální komunikaci. Je vhodná pro všechny organizace bez ohledu na jejich velikost, typ, umístění, strukturu, činnosti, výrobky a služby a bez ohledu na to, zda mají, nebo nemají zavedený systém environmentálního managementu.

V prosinci vyjde **ČSN ISO 50004 Systémy managementu hospodaření s energií – Návod pro zavádění, udržování a zlepšování systému managementu hospodaření s energií podle ISO 50001**.

Tato norma poskytuje praktický návod a příklady pro vytvoření, zavádění, udržování a zlepšování systému managementu hospodaření s energií (EnMS) v souladu s ISO 50001:2018. Tento návod je použitelný pro jakoukoli organizaci. Ačkoli je návod v tomto dokumentu konzistentní s požadavky ISO 50001:2018, neposkytuje výklad těchto požadavků.

Elektrotechnika

Mezi nejhojnější elektrotechnická zařízení používaná všude ve světě patří elektrické stroje. Jejich základní rozdělení je na stroje točivé a netočivé. Problematickou točivých elektrických strojů se zabývají revidované **ČSN EN IEC 60034-3 ed. 3 Točivé elektrické stroje – Část 3: Specifické požadavky na synchronní generátory poháněné parními turbínami nebo spalovacími plynovými turbínami a na synchronní kompenzátory** a **ČSN EN IEC 60034-5 ed. 3 Točivé elektrické stroje – Část 5: Stupně ochrany dané vlastní konstrukcí točivých elektrických strojů (IP kód) – Klasifikace**. V obou případech se jedná o překlad revidovaných evropských/mezinárodních norem, které byly aktualizovány s ohledem na vědecké poznatky.

Na sklonku roku 2020 byla vydána **ČSN EN IEC 61439-7 Rozváděče nízkého napětí – Část 7: Rozváděče pro použití ve zvláštních podmínkách, jako jsou mariny, kempy, tržiště, nabíjecí stanice pro elektrická vozidla**. Tato norma je zatím poslední částí dosud vydávaného souboru **Rozváděče nízkého napětí**. Norma je vydávána jako souhrn úprav a změn ustanovení základní normy **ČSN EN 60439-1 ed. 2:2012 Rozváděče nízkého napětí – Část 1: Všeobecná ustanovení**. Norma reaguje na potřeby rozváděčů nízkého napětí používané na tržištích, v marinách, na místech pro kempování a na jiných podobných venkovních místech. Tato norma je spojena s požadavky na elektrické instalace stanovené v části 7, souboru **ČSN 33 2000**, tedy na elektrické instalace nízkého napětí v jednoúčelových zařízeních a ve zvláštních objektech.

Elektroenergetika

Zájemce o tuto oblast upozorňujeme na vydání **ČSN EN IEC 61897 ed. 2 Venkovní vedení – Požadavky a zkoušky tlumičů vibrací způsobených větrem**. Tato norma nahrazuje předchozí vydání **ČSN EN 61897** z roku 2000. Hlavní změny nového vydání spočívají ve stanovení požadavků pro spirálové a elastomerní tlumiče vibrací, zavedením dodatečných zkoušek při použití tlumičů na vysokoteplotní vodiče, zjednodušuje postup

vyhodnocení činnosti tlumiče a zavádí zkoušku spojovacích součástek při nízké teplotě. Další normou z této oblasti je **ČSN EN IEC 61854 ed. 2 Venkovní vedení – Požadavky a zkoušky pro rozpěrky**. Tato norma nahrazuje předchozí vydání **ČSN EN 61854** z roku 2000. Hlavní změny nového vydání spočívají v co možno nejpřesnějším stanovení parametrů zkoušek a přejímacích hodnot, zavedení zkoušky součástek spojovacích prvků při nízkých teplotách, zavedení jiného postupu pro zkoušky kmitání v dílčím rozpětí na rozpěrkách vybavených svorkami s tyčovým připojením, úprava postupu zkoušky vibrací způsobených větrem a stanovení jiného postupu zkoušek vibrací způsobených větrem na rozpěrkách vybavených svorkami s tyčovým připojením.

Dopravní telematika

Zde stojí za zmínku dvě nově vydávané normy: **ČSN EN 15722** *Intelligentní dopravní systémy – eSafety – Minimální soubor dat pro eCall*. Norma stanoví normalizované datové koncepty, které zahrnují „minimální soubor dat“ (MSD), který se v případě nehody nebo nouze přenesení z vozidla do „Centra tísňového volání“ („Public Safety Answering Point“ (PSAP)) prostřednictvím komunikační relace „eCall“. Protokoly a metody komunikačních prostředků pro přenos zprávy eCall nejsou v tomto dokumentu stanoveny. **ČSN EN 16157-5** *Intelligentní dopravní systémy – Specifikace výměnného formátu DATEX II pro řízení dopravy a dopravní informace – Část 5: Publikace naměřených a zpracovaných dat*. Tento dokument je pátou částí evropské normy DATEX II, která se zabývá submodely publikací v rámci modelu DATEX II, které podporují výměnu naměřených a zpracovaných informací. Účelem těchto publikací je podpora výměny informačního obsahu mezi organizací mající naměřená data, vytvářející zpracovaná data a ostatními organizacemi, které poskytují služby ITS nebo předávají data dalším subjektům informační výměny. To zahrnuje rovněž výměnu statických informací o místech měření.

Spotřebiče pro domácnost a elektromechanické ruční nářadí zastupují:

ČSN EN IEC 62841-3-9 ed. 2 *Elektromechanické ruční nářadí, přenosné nářadí a žací a zahradní stroje – Bezpečnost – Část 3–9: Zvláštní požadavky na přenosné pokosové pily*. Tato norma platí pro přenosné pokosové pily, které jsou určeny pro použití s pilovými kotouči se zuby určenými k řezání dřeva a podobných materiálů, plastů a neželezných materiálů s výjimkou hořčíku, s průměrem kotouče nepřesahujícím 410 mm, které mohou být dále označovány jako pily nebo nářadí.

ČSN EN IEC 62841-2-6 *Elektromechanické ruční nářadí, přenosné nářadí a žací a zahradní stroje – Bezpečnost – Část 2–6: Zvláštní požadavky na ruční kladiva*. Nářadí, pro které platí tato norma, zahrnuje **sekací kladiva a vrtací kladiva, včetně vrtacích kladiv**, která se mohou pouze otáčet, přičemž mají bicí mechanismus odpojený (režim pouze vrtání). **ČSN CLC/TS 50707** Pračky a pračky se sušičkou pro

domácnost a podobné účely – Metoda určování teploty uvnitř prací náplně. Tato technická specifikace poskytuje metodu pro měření a vyhodnocování pro určování reprezentativní maximální teploty dosažené uvnitř základní náplně během cyklu praní v pračce nebo v pračce se sušičkou.

Poplachové systémy

V oboru je novinkou revidovaná **ČSN EN 50131-2-4 ed. 2** *Poplachové systémy – Poplachové zabezpečovací a tísňové systémy – Část 2–4: Požadavky na kombinované pasivní infračervené a mikrovlnné detektory*. Tato norma platí pro kombinované pasivní infračervené mikrovlnné detektory instalované v budovách a uvádí stupně zabezpečení 1 až 4 (viz EN 50131-1) specifických nebo nespecifických metalických nebo bezdrátových detektorů, používaných pro třídy prostředí I až IV (viz EN 50130-5). Tato norma neuvádí požadavky na pasivní infračervené detektory určené k použití ve venkovním prostředí. Účelem detektoru je detekovat široké spektrum infračerveného záření vyzařovaného narušitelem, emitovat mikrovlnné signály a analyzovat signály, které se vrací a poskytnout nezbytný rozsah signálů nebo zpráv, které mají být použity zbytkem poplachového zabezpečovacího systému.

Za pozornost nejen zájemcům o elektrotechniku patří také revize souboru norem EN ISO 80000, zabývajících se problematikou **veličin a jednotek** napříč obory. Nově vycházejí v českém jazyce revidovaná vydání:

ČSN EN ISO 80000-2 *Veličiny a jednotky – Část 2: Matematika*

Tento dokument uvádí matematické značky, vysvětluje jejich význam a poskytuje slovní ekvivalenty a aplikace. Tento dokument je určen především pro použití v přírodních vědách a v technice, ale vztahuje se také na další oblasti, kde se užívá matematika.

ČSN EN ISO 80000-4 *Veličiny a jednotky – Část 4: Mechanika*

Tento dokument uvádí názvy, značky, definice a jednotky pro veličiny mechaniky. Podle potřeby jsou rovněž uvedeni převodní činitelé.

ČSN EN ISO 80000-5 Veličiny a jednotky – Část 5: Termodynamika

Tento dokument uvádí názvy, značky, definice a jednotky pro termodynamické veličiny. Podle potřeby jsou rovněž uvedeni převodní činitelé.

ČSN EN ISO 80000-8 Veličiny a jednotky – Část 8: Akustika

Tento dokument uvádí názvy, značky, definice a jednotky pro veličiny užívané v akustice. Podle potřeby jsou rovněž uvedeni převodní činitelé.

ČSN EN ISO 80000-9 Veličiny a jednotky – Část 9: Fyzikální chemie a molekulová fyzika

Tato norma uvádí názvy, značky, definice a jednotky pro veličiny fyzikální chemie a molekulové fyziky. Podle potřeby jsou rovněž uvedeni převodní činitelé.

ČSN EN ISO 80000-10 Veličiny a jednotky – Část 10: Atomová a jaderná fyzika

Tato norma uvádí názvy, značky a definice pro veličiny a jednotky užívané v atomové a jaderné fyzice. Podle potřeby jsou rovněž uvedeni převodní činitelé.

ČSN EN ISO 80000-12 Veličiny a jednotky – Část 12: Fyzika kondenzované fáze

Tato norma uvádí názvy, značky a definice pro veličiny a jednotky užívané ve fyzice kondenzované fáze. Podle potřeby jsou rovněž uvedeni převodní činitelé.

Strojírenství**ČSN EN 10025-2 (42 0904) Výrobky válcované za tepla z konstrukčních ocelí – Část 2: Technické dodací podmínky pro nelegované konstrukční oceli z listopadu 2020**

Norma specifikuje technické dodací podmínky pro ploché a dlouhé výrobky stejně jako pro polotovary, které jsou zamýšleny pro další zpracování na ploché a dlouhé výrobky válcované za tepla z nelegovaných jakostních ocelí.

ČSN EN 15597-1 (27 8330) Zařízení pro zimní údržbu – Posypové a postřikové stroje – Část 1: Obecné požadavky a definice z prosince 2020

Norma stanovuje požadavky na návrh a konstrukci sypačů a postřikovačů, přívěsných a tažených sypačů s rychlostí závislou na posypu pro zimní údržbu. Zabývá se také informacemi o minimálním obsahu požadovaném pro návody k používání.

ČSN EN 13525 (47 6003) Lesnické stroje – Štěpkovače dřeva – Bezpečnost z prosince 2020
Norma stanovuje bezpečnostní požadavky a jejich ověřování pro návrh a konstrukci štěpkovačů dřeva, tj. samojízdných, nesených, návěsných a přívěsných, které se používají v lesnictví, zemědělství, zahradnictví a při tvorbě krajiny. Platí pro štěpkovače používané stojící, do kterých je ručně vkládáno dřevo přes vodorovný nebo téměř vodorovný plnicí kanál.**ČSN EN ISO 1660 (01 3139) Geometrické specifikace produktu (GPS) – Geometrické tolerování – Tolerování profilu z prosince 2020**

Norma patří do souboru norem geometrické specifikace produktu (GPS) a je možné považovat ji za obecnou normu GPS. Ovlivňuje článek řetězu A, B a C pro tvar, orientaci a umístění.

ČSN EN ISO 5458 (01 4441) Geometrické specifikace produktu (GPS) – Geometrické tolerování – Specifikace pole prvků a kombinovaná geometrická specifikace z prosince 2020

Norma stanoví doplňková pravidla k ISO 1101, která mají být použita pro specifikaci pole prvků, a stanoví pravidla pro kombinování jednotlivých specifikací, pro geometrické specifikace například použitých značek POLOHA, SOUMĚRNOST, PROFIL ČÁRY a PROFIL POVRCHU, stejně jako PŘÍMOST a ROVINNOST.

ČSN EN ISO/IEC 17000 (01 0106) Posuzování shody – Slovník a základní principy z prosince 2020

Norma stanovuje obecné termíny a definice vztahující se k posuzování shody (včetně akreditace orgánů posuzování shody) a používání posuzování shody k usnadnění obchodu.

ČSN EN ISO 3183 (42 1907) Naftový a plynárenský průmysl – Ocelové trubky pro potrubní přepravní systémy z ledna 2021

Norma stanovuje požadavky na výrobu bezešvých a svařovaných ocelových trubek dvou specifických výrobních úrovní (PSL 1 a PSL 2) pro použití na potrubní přepravní systémy pro odvětví průmyslu ropy a zemního plynu.

ČSN EN ISO 13854 (83 3211) Bezpečnost strojních zařízení – Nejmenší mezery k zamezení stlačení částí lidského těla z ledna 2021

Norma umožňuje uživateli vyhnout se nebezpečí z prostorů stlačení. Specifikuje nejmenší mezery ve vztahu k částem lidského těla a je použitelná tam, kde lze touto metodou dosáhnout odpovídající bezpečnosti.

ČSN EN ISO 13857 (83 3212) Bezpečnost strojních zařízení – Bezpečné vzdálenosti k zamezení dosahu do nebezpečných zón horními a dolními končetinami z ledna 2021

Norma stanoví hodnoty bezpečných vzdáleností v průmyslovém i neprůmyslovém prostředí, aby se zamezilo dosažení nebezpečných zón strojního zařízení.

Oblast stavebnictví

ČSN 73 0331-1 Energetická náročnost budov – Typické hodnoty pro výpočet – Část 1: Obecná část a měsíční výpočtová data

Tato norma obsahuje v přílohách informativní parametry pro: typické hodnoty a rozmezí zadávaných parametrů účinností technických systémů budov; typické profily užívání různých typů budov a provozů (provozní doba, požadavek na větrání, osvětlení a teplou vodu, vnitřní tepelné zátěže od vybavení); klimatická data pro výpočet energetické náročnosti budov v ČR pro měsíční krok výpočtu; vymezení pojmu energeticky vztažná plocha.

ČSN 73 4108 Hygienická zařízení a šatny

Tato norma platí pro navrhování nových hygienických (sanitárních) a pomocných zařízení a šaten, u změn dokončených staveb a změn v užívání staveb. Tato norma platí pro výrobní průmyslové budovy, stavby pro výkon práce a stavby občanského vybavení. Pro účely této normy se stavbami občanského vybavení rozumí zejména: stavby pro obchod a služby; stavby pro tělovýchovu a sport;

stavby pro kulturu a duchovní osvětu; stavby pro zdravotnictví a sociální služby; stavby pro ochranu obyvatelstva; administrativní budovy, včetně staveb pro veřejnou správu a místní samosprávu; stavby ubytovacích zařízení; budovy pro veřejnou dopravu. Nedílnou součástí této normy jsou rovněž požadavky na rozměry a vybavení hygienických (sanitárních) zařízení a šaten pro osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace. Tato norma neplatí pro navrhování hygienických (sanitárních) a pomocných zařízení v budovách: obytných podle ČSN 73 4301 s výjimkou manipulačních ploch a vzdáleností řadičových předmětů; zdravotnických a léčebných provozů, kde hygienické zařízení přímo souvisí s procesem léčebné nebo ošetrovatelské péče (např. zvláštní požadavky na koupelny pro pacienty v zdravotnických zařízeních následné a dlouhodobé péče); pro vzdělávání a výchovu (školy, předškolní a školská zařízení). Norma dále neplatí pro navrhování speciálních šaten, které vzhledem k provozu zařízení vyžadují zvláštní řešení.

Konsolidovaná znění norem řady ČSN 73 08:

ČSN 73 0802 ed. 2 Požární bezpečnost staveb – Nevýrobní objekty

ČSN 73 0804 ed. 2 Požární bezpečnost staveb – Výrobní objekty

ČSN 73 0831 ed. 2 Požární bezpečnost staveb – Shromažďovací prostory

ČSN 73 0835 ed. 2 Požární bezpečnost staveb – Budovy zdravotnických zařízení a sociální péče

ČSN 73 0843 ed. 2 Požární bezpečnost staveb – Objekty spoju a poštovních provozů

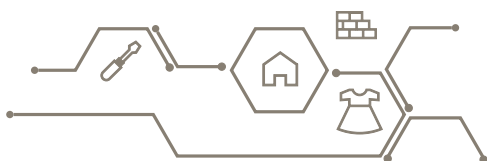

TNK 33 Bezpečnost spotřebitelů

Technická normalizační komise TNK 33 – Elektrické spotřebiče a elektrické ruční nářadí, která byla založena 10. prosince 1993, se zabývá bezpečností elektrických spotřebičů pro domácnost a podobné účely, vztahuje se navíc i na spotřebiče pro komerční používání, a elektrického ručního nářadí. Další oblastí jsou metody měření funkce a určování akustického hluku šířeného vzduchem elektrických spotřebičů.

Normalizační práce v oblasti elektrických spotřebičů pro domácnost, zahrnující projednávání evropských i mezinárodních dokumentů a přejímání evropských norem do soustavy ČSN překladem, zajišťuje na základě smlouvy s Českou agenturou pro standardizaci (ČAS) Centrum technické normalizace – CTN Petr Voda.

Při projednávání dokumentů a návrhů ČSN spolupracují s CTN, kromě dalších, hlavně tyto organizace a osoby: EZÚ Praha, SZÚ Brno, SZS Praha, SUIP Opava, ETA a.s., MORA MORAVIA, TZÚ Brno, paní M. Ratajová – NORMTEXT, Ing. Živcová (Sdružení českých spotřebitelů).

CTN zajišťuje tyto komise:

- CLC/TC 61 (IEC/TC 61) *Bezpečnost elektrických spotřebičů pro domácnost a podobné účely*
- IEC/SC 61B *Bezpečnost mikrovlnných spotřebičů pro domácnost a komerční použití*
- IEC/SC 61C *Bezpečnost chladicích spotřebičů pro domácnost a komerční použití*
- IEC/SC 61D *Zařízení pro klimatizaci v domácnosti a podobné účely*
- IEC/SC 61H *Bezpečnost elektrických spotřebičů pro zemědělství*
- IEC/SC 61J *Elektrické spotřebiče pro čištění, pro komerční použití*
- CLC/TC 59X (IEC/TC 59) *Funkce elektrických spotřebičů pro domácnost a podobné účely*
- IEC/SC 59A *Elektrické myčky nádobí*
- IEC/SC 59C *Elektrické tepelné spotřebiče pro domácnost a podobné účely*
- IEC/SC 59D *Funkce elektrických spotřebičů pro praní prádla pro domácnost a podobné účely*
- IEC/SC 59F *Spotřebiče pro čištění povrchu*
- IEC/SC 59K *Funkce elektrických kuchyňských spotřebičů pro domácnost a podobné účely*
- IEC/SC 59L *Malé spotřebiče pro domácnost*
- IEC/SC 59M *Funkce elektrických spotřebičů pro chlazení a mrazení pro domácnost a podobné účely*

Do gesce normalizačních prací, které zastřešuje TNK 33, spadá v rámci IEC/TC 61/MT 32 (dříve IEC/SC 61E) i podskupina spotřebičů pro kuchyně společného nebo komerčního stravování. Jedná se o spotřebiče pro tepelné nebo mechanické zpracování potravin, pro udržení teplých jídel při výdeji a pro mytí použitého nádobí.

V první skupině jde především o bezpečnost při používání tepelných spotřebičů, což jsou zejména sporáky, kotle, smažicí pánve, pece, pece s nucenou konvekcí (konvektomaty), ponorné smažiče, opékačí desky, grily apod.

Ve druhé skupině jsou to různé hnětací, šlehací, krájecí nebo rozmělnovací stroje. Nepatří sem však stroje pro potravinářský průmysl.

Pro udržení teploty jídel při výdeji jsou to hlavně parní nebo vodní lázně, nebo lázně vytápěné suchým teplem. Dále sem patří spotřebiče na udržování stolního nádobí v teplém stavu.

Samostatnou kapitolou jsou mycí stroje od malých, s kapacitou jednoho koše s nádobím, až po velké kontinuální pásové mycí stroje.

Dalšími spotřebiči pro společné stravování, jejichž bezpečností se zabývá TNK 33, jsou například mikrovlnné trouby nebo elektrické odsávače par.

Z hlediska celkové bezpečnosti veřejného zdraví je důležitá norma pro spotřebiče připojené k vodovodní síti, která se zabývá zabráněním zpětnému toku a poruchami hadicových soustav.

Specifickou kapitolou, jež spadá také do rozsahu činnosti TNK 33, jsou spotřebiče, které se používají pro péči o tělo, například v kosmetických salónech. Jsou to hlavně solária, drobné přístroje na kontaktní péči o pokožku a dále přístroje obsahující lasery nebo jiné intenzivní světelné zdroje.

Hlavním zájmem u všech norem na tyto spotřebiče a přístroje je bezpečnost jak pracovníků používajících tato zařízení v kuchyních a jídelnách, tak i klientů různých kosmetických salónů.

Pro bezpečnostní komfort spotřebitelů musí být přiložen jednoduchý návod a zajištěna vysoká úroveň bezpečnosti zařízení bez ohledu na věk nebo schopnosti uživatelů, ochrana zdraví a životního prostředí.

A to je i úkol evropské organizace ANEC – tj. evropský spotřebitelský hlas ve standardizaci, která zastupuje zájmy evropských spotřebitelů při tvorbě

technických norem a zároveň zajišťuje na evropské úrovni koordinaci zapojení spotřebitelů do standardizace. Tato organizace se snaží ovlivňovat vývoj nebo revizi evropských právních předpisů týkajících se produktů a služeb, které ovlivní spotřebitele, zvláště pokud se odkazují na normy. Také nemalou úlohu plní nejen při uplatňování norem, včetně dozoru nad trhem, ale i v systémech posuzování shody a akreditací.

Česká republika je aktivním členem ANEC prostřednictvím Sdružení českých spotřebitelů – Kabinetu pro standardizaci. Hlavním cílem Kabinetu pro standardizaci je zviditelnovat a podporovat působení ANEC, odborně se zapojovat do aktivit na evropské úrovni a na základě konsensu hledaného a vytvářeného na národní úrovni, ovlivňovat politiky a zaměření ANEC.

ANEC se zaměřuje v současné době na aktivity těchto osmi oblastí zájmu spotřebitelů:

Child Safety, Design for All, Information Society, Services, Domestic Appliances DOMAP, Sustainability (including Environment), Traffic, Innovation.

ČR má experty v některých pracovních skupinách např. v bezpečnosti hraček a v domácích spotřebičích WG DOMAP.

Hlavní činností WG DOMAP, které jsme členem a aktivně se účastníme, jsou normy pro jednotlivé domácí spotřebiče (myčky, pračky, sušičky, grily, mixery, kuchyňské strojky, sporáky, fény apod.), ekodesign (použití materiály a jejich recyklace), energetické štítky spotřebičů, plynové spotřebiče, smart spotřebiče, nabíječky. V těchto normách prosazujeme nejen požadavky elektrické bezpečnosti, ale i ochrany pro děti, osoby s hendikepem i seniory. Aktuální témata, která navazují na požadavky informačních technologií zejména při ovládání zařízení, je tvorba norem pro drony, kyberbezpečnost zařízení, robotické spotřebiče, smart spotřebiče i ochrana dat uživatelů. Další činností je i revize některých Směrnic a Pokynů CEN/CENELEC pro spotřebitele, které navazují na nová technologická řešení a způsob používání zařízení.

ANEC sleduje a koordinuje spolupráci v zájmových technických komisích IEC a CENELEC, účastí svých pracovníků nebo expertů z různých národních

organizací. Jejich práce a jednotlivá navrhovaná normalizační témata a konkrétní technické požadavky v konkrétních normách se projednávají a hodnotí na pravidelném zasedání WG DOMAP obvykle v některém z členských států nebo v sídle v Bruselu, kterých se ČR také účastní.

Důležitým tématem, které nyní Evropská komise řeší formou průzkumu, je opravitelnost spotřebičů, a tím vytvoření systému a hodnocení schopnosti spotřebičů pro opravu, případně i pro modernizaci, výrobků. ANEC se na práci podílí.

Výše uvedené činnosti jsou pouze segmentem činnosti ANEC, více je uvedeno na webu www.anec.eu.

SČS – Kabinet pro standardizaci spolupracuje s ČAS při koordinaci připomínek ANEC a stanovisek ČR k navrhovaným evropským normám pro domácí spotřebiče z pohledu priority ochrany spotřebitele.

Obvyklým způsobem projednaná stanoviska na národní úrovni uplatňujeme i v ANEC, a opačně konzultujeme i stanoviska ANEC a hledáme případnou jejich podporu.

Důležité je proto i naše členství v TNK 33, jejím prostřednictvím dostáváme pracovní dokumenty a návrhy norem z komisí IEC, CLC k vyjádření i pro informaci.

Tato spolupráce je pro obě strany přínosem a přispívá k vzájemné informovanosti a koordinaci ve vztahu k evropským normalizačním komisím a hlavnímu cíli – ochraně českého spotřebitele.

Ing. Petr Voda – předseda TNK 33

Markéta Ratajová – NORMTEXT, člen TNK 33

Ing. Marie Živcová – SČS – Kabinet pro standardizaci, člen – Working Group Domestic Appliances ANEC, člen TNK 33

Druhý ročník Summitu Koncepce BIM proběhne v listopadu 2021

Nástup druhé vlny epidemie nemoci covid-19 zastavil z velké části život v Česku. Znemožnil také uskutečnění druhého ročníku Summitu Koncepce BIM. Návštěvníci konference z řad všech stavebních profesí ale o unikátní setkání se zástupci vlád a státní správy řady evropských zemí i Česka nepřijdou. Druhý ročník se uskuteční v novém termínu 18. listopadu 2021. Bude se tak konat s dvouletým odstupem od premiérového ročníku v roce 2019. Svou účast předběžně přislíbila naprostá většina hostů, kteří se měli zúčastnit programu loňského roku.

Po úspěšném premiérovém ročníku Summitu Koncepce BIM v roce 2019, připravoval odbor Koncepce BIM ČAS velmi intenzivně i ročník druhý.

Bohužel připravený program zhatila vlna protiepidemiologických opatření, která znemožnila setkání uskutečnit. Jedním z pilířů summitu jsou totiž neformální diskuze a vzájemné setkávání se účastníků s přednášejícími i mezi sebou. Proto bylo upuštěno od uspořádání online varianty. Druhý ročník ale nebyl zrušen, pouze bylo jeho konání přesunuto na 18. listopad 2021. Místo zůstává stejné, tedy letňanské výstaviště PVA Expo Praha.

Účast opět na nejvyšší úrovni

Už dnes lze prohlásit, že posunutý druhý ročník bude opět skutečně výjimečnou událostí evropského významu. Svou účast v listopadu 2021 potvrdila naprostá většina z plánovaných hlavních hostů. Mimo jiné Souheil Soubra, předseda EU BIM Task Group, Milena Feustel, zástupkyně předsedy EU BIM Task Group, Adam Matthews, vedoucí mezinárodního centra Digital Built Britain, a Vladimír Dzurilla, vládní zmocněnec pro informační technologie a digitalizaci, nebo Michal Mejstřík, ředitel a předseda představenstva EEIP. Odbor Koncepce BIM České agentury pro standardizaci, který se na organizaci summitu podílí společně s Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR, tak už nyní intenzivně pracuje na přípravách. I druhý ročník bude opět jednou z mála konferencí v Evropě na téma BIM, které se zúčastní zástupci veřejné správy z několika zemí Evropské unie.

Summit Koncepce BIM

> 19. 11. 2020, PVA EXPO PRAHA

Přidejte si do kalendáře

www.SummitKoncepceBIM.cz

V Česku vznikne otevřený rozpočtový formát. Přináší nezávislost na softwarové platformě

Odbor Koncepce BIM České agentury pro standardizaci inicioval vznik otevřeného rozpočtového formátu (ORF) a ke spolupráci na jeho vzniku se podpisem memoranda zavázalo pět ze sedmi nejvýznamnějších hráčů na českém trhu v oboru digitálních nástrojů pro oceňování staveb. ORF zajistí, že pracovníci připravující rozpočet stavebních zakázek budou moci sdílet rozpočty nezávisle na softwarové platformě a v budoucnu je přenášet přímo s digitálním modelem stavby (BIM). Tím budou mít k dispozici přesnější a jednoznačná vstupní data a jejich práce se stane efektivnější.

Příprava stavebních rozpočtů je poměrně komplikovaná věc. Ostatně bývá to jeden z nejdůležitějších parametrů stavby, a to nejen v případě veřejných zakázek. Přesto může být posouzení nabídkového rozpočtu velmi složité, mnohdy je totiž dodáván jen v podobě nepřehledné a komplikované tabulky. Riziko chyby je zde proto velmi vysoké. Změnit to může otevřený rozpočtový formát, který umožní rozpočet plně digitalizovat, a uživatele tak zbaví závislosti na dodavateli konkrétního software.

Snáze vyhodnotitelný rozpočet bez ohledu na nástroje

V současnosti dodává na český trh počítačové programy pro tvorbu rozpočtů sedm firem. Pět z nich přitom podepsalo memorandum s odborem Koncepce BIM ČAS. Budou tak spolupracovat na přípravě tak zvaného otevřeného rozpočtového

formátu (ORF), a následně se podílet i na jeho budoucí správě. ORF se stane součástí formátu IFC, který je celostátně podporovaný formát pro digitální modely stavby (BIM model). Otevřený rozpočtový formát umožní nejen přenášet data pro základní proces poptávka/nabídka, ale i cenové podklady pro změny a dodatky, a samozřejmě u měřených kontraktů i výkazy měsíční prosta-venosti. Vše navíc může probíhat v digitální podobě, což výrazně zvyšuje efektivitu a kvalitu přenášených informací. I proto se Česká agentura pro standardizaci zavázala v uzavřeném memorandu k záměru zajistit spolupráci klíčových veřejných zadavatelů, aby se formát ORF stal jediným formátem pro oblast oceňování v režimu veřejných zakázek. Tento krok má již první výsledek, a to začlenění expertů z organizací SFDI, ŘSD a SŽ do přípravy formátu.

Metoda BIM pro nastupující generace

Digitalizace je jednoznačnou budoucností stavebnictví a klíčem k jejímu úspěšnému zvládnutí jsou zejména mladí lidé, kteří musí zvládat práci s digitálními nástroji. Proto je důležité, aby se metoda BIM stala integrální součástí výuky na středních a vysokých školách stavebního zaměření.

Metoda BIM dává velkou šanci k tomu, aby ke stavebnictví přitáhla také mladou generaci, která je zvyklá pohybovat se v digitálním světě. A tak je důležité, aby se budoucí architekti, projektanti, rozpočtáři, ale třeba i ti, kteří budou jednou pracovat u zadavatelů veřejných stavebních zakázek, naučili pracovat s využitím metody BIM. I proto patří mezi úkoly odboru Koncepce BIM ČAS napomoci k její integraci do výuky. To se daří jak spoluprací s Národním pedagogickým institutem ČR (NPI), tak v pracovní skupině se začleněním zástupců z vysokých škol.

První maturanti se znalostí BIM

Ze spolupráce s NPI (dříve Národní ústav pro vzdělávání) a pracovní skupiny odboru Koncepce BIM vznikl návrh, který se stal součástí aktualizace rámcových vzdělávacích programů (RVP) středního odborného vzdělávání. Ty obsahují také kapitoly o výuce metody BIM. Do tajů práce s informačním modelem stavby tak budou moci v rámci výuky pronikat už studenti stavebních průmyslových oborů Stavebnictví, Technická zařízení budov, Geodézie a katastr nemovitostí a ve zjednodušené podobě i oboru vzdělání Stavební materiály.

Aktualizace RVP byly vydány k 1. září 2020, střední odborné školy mají nyní dva roky na to, aby je zapracovaly do svých školních vzdělávacích programů (ŠVP). Učit by se podle nich měli tedy nejpozději žáci a studenti, kteří nastoupí do některého ze stavařských oborů na začátku školního roku 2022/2023. Znamená to tedy, že nejpozději od maturit v roce 2026 budou znát všichni absolventi alespoň základní digitální nástroje pro práci s informačním modelem stavby ve svém oboru. Zároveň by se měli také naučit vzájemně spolupracovat v digitálním prostředí a chápat základní principy metody BIM jako přirozenou cestu, jak efektivně pracovat.

Jedním ze způsobů, jak pomoci školám kvalitně vyučovat metodu BIM, je také online učebnice StaWEBnice, pro kterou pracovní skupina PS05 odboru Koncepce BIM připravila novou kapitolu nazvanou „Digitální stavba“ zabývající se právě tímto tématem. Rozšíření bude k dispozici od konce roku 2020. Kromě toho je na příští rok plánováno pokračování série workshopů určených pro pedagogy středních škol ke sdílení zkušeností s výukou BIM. Nejbližší je naplánován na čtvrtek 25. března 2020 v Praze.

Firmy potřebují BIM odborníky. Připravují je i vysoké školy

Na vysokých školách je metoda BIM součástí některých studijních programů již delší dobu. Dobře fungující spolupráce v rámci pracovní skupiny založené Agenturou ČAS nazvané EDU BIM se zaměřuje mimo jiné na začlenění Datového standardu staveb (DSS) do výuky. V září 2020 navíc proběhl průzkum pro podporu spolupráce s vyso-

kými školami – požadavky na vzdělávání v oblasti BIM. Jeho cílem bylo zjistit názor odborné stavební veřejnosti na úroveň vzdělání, pokud jde o management informací staveb (BIM) na českých vysokých školách.

Ukázalo se, jak důležité je pro české firmy z oblasti stavebnictví věnovat pozornost výuce metody BIM. Až tři čtvrtiny respondentů se totiž domnívají, že kvalifikace pracovníků na pozicích souvisejících s metodou BIM je nedostatečná. Současně by většina z nich uvítala rozšíření odbornosti především v praktickém používání softwarových nástrojů, znalosti datového standardu a práce ve společném datovém prostředí.

Také v rámci této pracovní skupiny jsou připravovány pravidelné workshopy zaměřené na sdílení zkušeností ze spolupráce akademické a soukromé sféry. Prozatím poslední proběhl online 2. října 2020 za účasti 22 osob, z nichž bylo 20 zástupců akademické sféry. Jedním z klíčových úkolů pro příští rok bude snaha o logické propojení středoškolských a vysokoškolských vzdělávacích programů. Obdobné aktivity budou probíhat k navázání těsnější spolupráce a komunikace akademického prostředí s praxí.

BIM je šance k digitalizaci organizace

Zavádět metodu BIM do organizace jen formálně by bylo velkou promarněnou šancí. Snaha pouze „splnit zákonnou povinnost“ by nevedla k úsporám a větší efektivitě práce. A to by byla chyba. Nastupuje totiž éra digitálního stavebnictví a úspěch v ní znamená, že se digitální době bude muset přizpůsobit i fungování organizací, firem, ale i státní správy. Zavedení metody BIM může být jednou z cest, jak tuhle změnu odstartovat.

Využívání metody BIM pro veřejné stavební zakázky bude ukládat veřejným zadavatelům zákon. Záměrem zákonodárce ale není uložit další povinnost, aby se vše dělalo postaru, a k tomu „ještě v BIMu“. Cílem je skutečně posunout české stavebnictví do digitální éry. Dělat „BIM pro BIM“

nemá smysl. Digitalizace otevírá cestu k tomu, abychom dokázali sebevědomě zadávat veřejné zakázky, efektivně stavět i stavby dlouhodobě provozovat. Metoda BIM je tak příležitostí, jak fungování organizací zlepšit a snížit objem zbytečného papírování, nikoli naopak. Vždy by mělo být snahou co nejvíce naplnit zásadu 3E: Efficiency, Effectiveness, Economically, tedy činnosti konat účelně, efektivně a hospodárně, jak jen to podmínky a znalosti v dané chvíli dovolují.

Zavedení BIM jako projekt digitální transformace

Mnoho vedoucích pracovníků se domnívá, že zavedení metody BIM pro ně bude znamenat jen to, že prostě při zadávání a vyhodnocování veřejných zakázek budou pracovat s 3D modelem v počítači. Jinak ale vše poběží jako doposud. Jenže k zavedení metody BIM do organizace nestačí jen používat digitální model stavby (DIMS), tedy onen 3D model. Znamená to skutečně přizpůsobit fungování organizace digitálnímu prostředí. Má totiž vzniknout informační model stavby (IMS), místo, ve kterém se propojí DIMS s procesy, ostatními dokumenty stavby a také záznamy veškeré komunikace se stavbou souvisejícími. A to nejen v okamžiku jejího zadávání nebo výstavby, ale po celý životní cyklus.

Abyste k něčemu takovému mohlo dojít, nestačí jednoduchý příkaz vyžadovat od uchazečů o veřejné zakázky dodání DIMS. Změna musí proběhnout na všech úrovních managementu – od toho nejvyššího až po pracovní týmy. Samozřejmě, že na každou z úrovní řízení klade digitální transformace jiné nároky, a stejně je to i při zavádění metody BIM. Jedním z úkolů odboru Koncepce BIM České agentury pro standardizaci je připravit podpůrné dokumenty, aby tato změna mohla proběhnout co nejjednodušeji, ale také co nejefektivněji. A, v konečném důsledku, mohly zejména veřejné organizace plně těžit z výhod, které digitalizace přináší. Proto v rámci pracovní skupiny PS01 vzniká interaktivní příručka, který má hladkému zavedení metody BIM do života veřejných zadavatelů napomoci. Kromě interaktivní verze budou vydány i tři samostatné dokumenty podrobněji popisující aktivity a výzvy pro jednotlivé úrovně řízení, ale také shrnující veškeré dostupné metodiky a další vydané podpůrné materiály.

Tak jako čekají různé úkoly na lidi na různých úrovních řízení doposud, bude to tak i ve světě digitální ekonomiky. I proto je připravovaná interaktivní příručka členěna do tří základních úrovní – nejvyšší management, střední management a pracovní týmy. Souhrn informací je přirozeně přizpůsoben každé úrovni řízení. Zároveň ale právě interaktivní podoba dává šanci jednoduše nahlédnout, jak změny zavedení metody BIM fungování i na ostatních úrovních.

Od vrcholového managementu po pracovní týmy
Znamená to tedy, že část určená vrcholovému managementu je zaměřena na to, co skutečně zavedení metody BIM pro jejich organizaci znamená, a především, jak jí může pomoci k vyšší efektivitě a lepšímu fungování. Ukazuje, že BIM umožní propojení často již existujících samostatných procesů v organizaci s využitím digitalizace. Před středním managementem pak stojí zejména strategické úkoly – prověřit připravenost organizace, sestavit projektový plán a zpracovat řídicí dokumentaci organizace, stejně jako připravit pilotní projekty. No, a na pracovní týmy pak již bude čekat úkol začít digitální postupy využívat pro svoje činnosti.

Ani koronavirus workshopy pilotních projektů nezastavil

V Česku se již rozběhlo několik pilotních projektů veřejných zadavatelů využívajících metodu BIM při přípravě, realizaci a provozu staveb. Série workshopů pořádaných Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR společně s odborem Koncepce BIM České agentury pro standardizaci se od září přesunula do virtuálního světa. Pokračuje ale dál, poslední setkání proběhlo 15. prosince. A roste i počet zapojených pilotních projektů.

Termín povinného využívání metody BIM pro přípravu a realizaci staveb všech veřejných zakázek, jejichž celková hodnota přesáhne 150 milionů korun, se rychle blíží. Jak veřejným zadavatelům, tak dalším subjektům z oboru se pomalu krátí čas na přípravu. Workshopy s představiteli Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, a také s experty odboru Koncepce BIM při České agentuře pro standardizaci, jsou proto šancí, jak sdílet – pozitivní, ale i negativní – zkušenosti, postřehy a nápady. Na začátku listopadu uzavřelo dohodu o účasti v programu pilotních projektů 12 veřejných zadavatelů, kteří dohromady pracují na 19 projektech. U dalších 6 projektů by měla být dohoda podepsána v krátké době. Celkem je tak již 25 projektů v běhu, nebo těsně před zahájením, a dá se očekávat, že další budou přibývat.

Prostor pro kraje

Velká pozornost je věnována také veřejným zadavatelům reprezentujícím krajské samosprávy. Právě ty jsou jedním z klíčových pilířů úspěšného zavedení metody BIM do stavební praxe. A to nejen při zadávání veřejných zakázek, ale také při správě krajského majetku. Jak ukazují právě zkušenosti z pilotních projektů, pokud má metoda BIM skutečně přinést změnu do českého stavebnictví, musí se změnit přístup i způsob uvažování, jak na straně zadavatelů, tak stavební veřejnosti. „*Naším cílem nesmí být, a nikdy ani nebylo, dělat pouze BIM,*“ zdůraznil **Jaroslav Nechyba, ředitel odboru Koncepce BIM České agentury pro standardizaci.** „*Využívání metody BIM má pomoci stavět a provozovat stavby efektivněji a kvalitněji, a to především umožněním efektivně pořizovat a návazně intuitivně sdílet a poskytovat informace všem účastníkům výstavbových projektů či provozu staveb,*“ vysvětlil.

Poslední z loňských workshopů proběhl 15. prosince a jeho ústředním bodem bylo zahájení využívání připraveného Českého smluvního standardu pro stavby, který výrazně usnadní veřejným zadavatelům přípravu smluv u veřejných stavebních zakázek. Dalšími tématy, se spojenou diskuzí, byly datový standard staveb a klasifikační systém CCI.

TNI CWA 17553

Obličejová rouška pro veřejnost

Redakčně zkráceno, celou publikaci
si můžete objednat na adrese
publikace@agentura-cas.cz

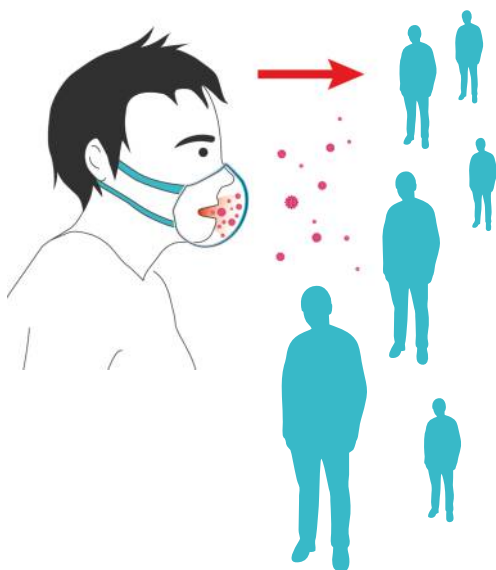

Úvod

Obličejové roušky pro veřejnost jsou určeny pro použití osobami, které nevykazují žádné klinické symptomy virové nebo bakteriální infekce a které nepřicházejí do kontaktu s osobami, u nichž se tyto symptomy projevují.

Obličejové roušky pro veřejnost nejsou vhodné pro děti do 3 let. Doporučuje se, aby děti mezi 3 až 12 lety byly při nošení obličejové roušky pro veřejnost pod dohledem.

Obličejová rouška pro veřejnost minimalizuje u nositele průnik respiračních kapek slin, sputa nebo vydechovaných sekretů při mluvení, kašlání nebo kýchání. Tato obličejová rouška pro veřejnost může také omezit pronikání respiračních kapek vnějšího původu do nosu nebo úst uživatele, což neznamená, že je uživatel chráněn. Chrání také tuto část obličeje uživatele před dotykem rukou.

Obrázek 1 – Omezení pronikání respiračních kapek do vnějšího prostředí

Tento dokument specifikuje minimální požadavky na provedení obličejových roušek pro veřejnost. Jsou také stanoveny příslušné zkušební metody a některá doporučení pro používání jsou uvedeny jako příklady.

Tento dokument stanovuje úrovně filtrace pro obličejové roušky pro veřejnost, odpovídající použití stanovenému národními orgány. Příklady, kde by měla být široká veřejnost povzbuzována k použití obličejových roušek, jsou uvedeny v doporučení Světové zdravotnické organizace*.

Tento dokument poskytuje podporu potenciálním výrobcům těchto obličejových roušek pro veřejnost.

DŮLEŽITÉ Obličejové roušky pro veřejnost nejsou předmětem povinného posuzování shody notifikovanými osobami nebo laboratořemi. Za jejich design v souladu s přijatými nejlepšími postupy a řízením kvality výroby odpovídá výrobce. Výrobce může požádat laboratoř o ověření požadovaného provedení.

DŮLEŽITÉ Je třeba poznamenat, že obličejové roušky pro veřejnost jsou maximálně účinné, jestliže jsou nošeny v přímém kontaktu s holou pokožkou. Vousy mohou snížit účinnost filtrace pod limity uvedené v tomto dokumentu.

DŮLEŽITÉ Obličejová rouška pro veřejnost specifikovaná v tomto dokumentu není zdravotnickým prostředkem ve smyslu směrnice 93/42/EHS nebo nařízení EU/2017/745 ani osobním ochranným prostředkem ve smyslu nařízení EU/2016/425.

*Poznámka: Příručku týkající se obličejových roušek pro veřejnost vydala také Americká asociace textilních chemiků a koloristů: AMERICAN ASSOCIATION OF TEXTILE CHEMISTS AND COLORISTS (ATCC) Guidance and Considerations for General Purpose Textile Face Coverings: Adult, viz <https://www.aatcc.org/wp-content/uploads/2020/06/Face-Covering-Monograph.pdf>.

1) Předmět pracovní dohody

Tento dokument specifikuje minimální požadavky na opakovaně použitelné nebo jednorázové obličejové roušky určené pro veřejnost. Tyto minimální požadavky zahrnují:

- design,
- provedení,
- zkušební metody,
- balení,
- značení a
- informace pro použití.

Tento dokument není určen pro obličejové roušky pro veřejnost pro děti ve věku do 3 let.

2) Termíny a definice

Pro účely tohoto dokumentu platí dále uvedené termíny a definice.

2.1 propustnost vzduchu (*air permeability*)

objem vzduchu na jednotku plochy povrchu (metr čtvereční nebo m²) a jednotku času (sekunda nebo s), který projde kolmo skrz plošnou textilií za stanovených zkušebních podmínek (plocha povrchu, podtlak a čas)

2.2 dýchací odpor (*breathing resistance*)

odpor obličejových roušek pro veřejnost proti proudu vdechovaného vzduchu (odpor při vdechování) nebo vydechovaného vzduchu (odpor při vydechování)

2.3 obličejová rouška pro veřejnost (*community face covering*)

pokrytí obličeje zakrývající ústa, nos a bradu a opatřená pásky, které mohou být upevněny kolem hlavy nebo kolem uší

2.4 stanovený odborníky (*determined by experts*)

podle vyjádření odborníka na základě znalosti nebo zkušenosti

2.5 vydechovaný vzduch (*exhaled air*)

vzduch vydechovaný uživatelem

2.6 ventil pro vydechování (*exhalation valve*)

jednocestný ventil, který umožňuje unikání vydechovaného vzduchu mimo pokrytí obličeje

2.7 vdechovaný vzduch (*inhaled air*)

vzduch vdechovaný uživatelem

2.8 ventil pro vdechování (*inhalation valve*)

jednocestný ventil, který umožňuje vnikání dýchatelného vzduchu přes textilií a zabraňuje, aby vydechovaný vzduch odcházel cestou pro vdechování

2.9 materiál (*material*)

prvek obličejových roušek pro veřejnost, který tvoří bariéru

2.10 přemostění nosu (*nose bridge*)

prostředek, který přidržuje obličejovou roušku pro veřejnost na nose, a tím zlepšuje její přilnutí

2.11 výrobce (*producer*)

výrobce znamená:

- výrobce výrobku, jestliže má sídlo v Evropské unii, a jakákoli jiná osoba, která se prezentuje jako výrobce tím, že připojí k výrobku své jméno, obchodní značku nebo jinou rozlišovací značku, nebo osoba, která repasuje výrobek;
- zástupce výrobce, jestliže výrobce nemá sídlo v Evropské unii, nebo nemá-li zástupce sídlo v Evropské unii, dovozce výrobku;
- ostatní odborníci v dodavatelském řetězci, pokud jejich činnosti neovlivní bezpečnostní vlastnosti výrobku.

2.12

výrobek/výrobky (product(s))

zboží určené k použití uživateli nebo takové, kde je pravděpodobné, že bude za přiměřeně předvídatelných podmínek použito uživateli, i když pro ně není určeno, a je dodáváno nebo dáno k dispozici, za úplaty nebo bez úplaty, v rámci obchodní činnosti, jak nové, tak použité nebo repasované

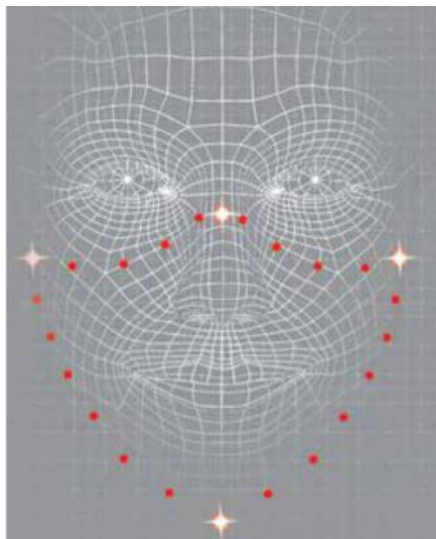
2.13

cyklus údržby (cleaning cycle)

celý cyklus zpracování (praní a sušení) sestávající z kroků doporučených národními orgány nebo výrobcem obličejové roušky pro veřejnost

3) Popis

Obličejová rouška pro veřejnost kryje nos, ústa a bradu (oblast pokrytí, viz obrázek 2) a nesmí zahrnovat žádný ventil (ventily) pro vdechování a/nebo vydechování

Obrázek 2 – Oblast pokrytí obličejovými rouškami pro veřejnost

Obličejové roušky pro veřejnost jsou zhotoveny z jedné nebo několika vrstev plošné textilie (tkané, pletené, netkané atd.) s membránou nebo bez membrány. Musí být vybaveny prostředky pro přichycení buď na hlavě, nebo na uších.

Musí umožnit upevnění a udržení na nose, tvářích a bradě uživatele, když je pokožka uživatele suchá či vlhká nebo když uživatel hýbe hlavou.

Vdechovaný vzduch většinou prochází skrz materiál obličejových roušek pro veřejnost a přichází přímo do oblastí nosu a úst. Vydechovaný vzduch vychází stejnou cestou přímo do okolního ovzduší.

4) Značení

Obličejové roušky pro veřejnost, které budou uvedeny na trh a splňují požadavky tohoto dokumentu, musí být označeny takto:

Obličejová rouška pro veřejnost CWA 17553:2020 nebo **označením národní specifikace**, po kterém následuje označení CWA 17553:2020, v České republice: TNI CWA 17553:2020.

5) Požadavky

5.1 Obecně

Všechny zkušební vzorky musí splňovat požadavky.

Obličejové roušky pro veřejnost jsou určeny kopakovanému nebo jednorázovému použití.

POZNÁMKA Doporučuje se, aby pro jednorázové obličejové roušky pro veřejnost byl použit materiál, o kterém je známo, že je recyklovatelný nebo kompostovatelný, aby se snížil dopad na životní prostředí.

Výrobce musí mít k dispozici všechnu nezbytnou dokumentaci vztahující se k materiálům, které jsou použity při výrobě obličejových roušek pro veřejnost.

5.2 Vizuální prohlídka

Výrobce musí provést vizuální prohlídku obličejových roušek pro veřejnost nebo jejich komponentů, zda splňují požadavky tohoto článku. Nesmí se vyskytovat žádné viditelné vady (trhliny, odpojení upínacích pásků, zhoršení správného padnutí, deformace, opotřebení atd.). Jestliže je zjištěno jakékoli poškození obličejových roušek pro veřejnost, považují se za nevyhovující.

Musí být k dispozici odpovídající technická dokumentace.

Pokud je materiál předem odzkoušen dodavatelem tohoto materiálu, musí být provedeno ověření výsledků (příslušný certifikát / certifikát o shodě).

5.3 Rozměry / Velikosti

5.3.1 Velikosti pro dospělé

Obličejové roušky pro veřejnost musí mít velikost odpovídající průměrné morfologii cílové evropské populace. Volba rozměrů obličejových roušek pro veřejnost musí být přizpůsobená morfologii uživatele.

Obličejová rouška pro veřejnost, která ztěžuje uživateli při prvním nasazení dýchání, se považuje za nevhodnou. Uživatel by si měl být vědom, že může trvat určitý čas, než se bude s obličejovou rouškou pro veřejnost cítit pohodlně.

Obličejová rouška pro veřejnost musí být navržena a vyrobena tak, aby splňovala požadavky určené pro používání dospělými. Rozsahy rozměrů velikostí obličeje a hlavy na obrázku 3 jsou poskytnuty jako návod.

Bigoniální šířka (132,5 až 144,5 mm)	Kořen nosu – brada (123 až 135 mm)	Vzdálenost zorniček (65 až 71 mm)	Bitrigonální oblouk brady (295 až 315 mm)

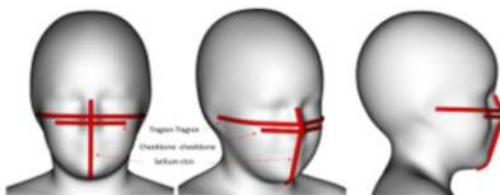
Obrázek 3 – Rozměry dospělého obličeje a hlavy

5.3.2 Velikosti pro děti

Obličejové roušky pro veřejnost jsou také určeny pro použití dětmi. Vzhledem k širokému rozsahu morfologií musí být rozměry obličejové roušky pro veřejnost stanoveny odborníky a musí být přizpůsobeny morfologii uživatele. Dýchatelnost musí být definována na základě dohledu nad mladým uživatelem. Obličejová rouška pro veřejnost, která ztěžuje uživateli při prvním nasazení dýchání, se považuje za nevhodnou. Uživatel a dohlízející by si měli být vědomi, že může trvat určitý čas, než se bude uživatel s obličejovou rouškou pro veřejnost cítit pohodlně.

Obličejová rouška pro veřejnost musí být navržena a vyrobena tak, aby splňovala požadavky určené pro používání dětmi. Rozsahy rozměrů velikosti obličeje a hlavy na obrázku 4 se poskytují jako návod.

Rozsah věku	Lící kost – Lící kost	Kořen nosu – brada	Tragion – Tragion	Obvod hlavy
3–5 let	88 až 109 mm	93 až 127 mm	202 až 253 mm	477 až 549 mm
6–9 let	94 až 116 mm	105 až 136 mm	220 až 279 mm	500 až 560 mm
10–12 let	98 až 121 mm	114 až 146 mm	233 až 290 mm	515 až 580 mm

Obrázek 4 – Rozměry dětského obličeje a hlavy

5.4 Balení

Obličejové roušky pro veřejnost musí být zabaleny tak, aby byly chráněny proti jakémukoliv mechanickému poškození a jakémukoliv znečištění před použitím. Jednotlivá nebo skupinová balení jsou na uvážení výrobce.

Zkoušení se musí provádět podle 6.2.

5.5 Materiály

Materiály použité pro výrobu obličejových roušek pro veřejnost musí být schopné odolat manipulaci a opotřebení během doby životnosti obličejových roušek pro veřejnost určené výrobcem.

Výrobce musí při výběru materiálu brát v úvahu:

- Jeho dýchatelnost.
- Schopnost absorbovat vlhkost, aby se zabránilo styku kondenzátu s pokožkou uživatele.
- Adekvátnost biokompatibility vlastností materiálů, které přicházejí do přímého kontaktu s pokožkou uživatele. Tyto materiály nesmí být známy jako materiály působící podráždění, mající alergické účinky nebo jiný toxický účinek. Hodnocení by mělo být provedeno analýzou údajů uvedených v bezpečnostních listech (SMDS – Safety Material Data Sheet) použitých materiálů, barviv a přípravek pro finální úpravu, jsou-li použity. Za toto hodnocení odpovídá výrobce.
- U obličejových roušek pro veřejnost pro opakované použití musí použité materiály odolat cyklům údržby, detergentům a metodám specifikovaným výrobcem.

Při výběru materiálů výrobce musí brát v úvahu jejich recyklovatelnost nebo kompostovatelnost k zajištění trvalé udržitelnosti.

5.6 Údržba

Obličejové roušky pro veřejnost určené pro opakované použití musí odolat počtu cyklů údržby deklarovanému výrobcem (nejméně 5 cyklů údržby) při minimální teplotě praní 60 °C. Cykly údržby musí být provedeny buď podle podrobných instrukcí výrobce pro údržbu, nebo podle postupu popsaného v EN ISO 6330.

Pro údržbu musí být použity pouze výrobky, které nepředstavují žádné zdravotní riziko, např. zanecháním nebezpečných látek na konci čisticího procesu. Z tohoto důvodu se doporučuje používat standardní detergent a nepoužívat aviváž na textilie.

Je-li zjištěno jakékoliv poškození obličejových roušek pro veřejnost (trhliny, odpojení upínacích pásků, zhoršení správného padnutí, deformace, opotřebení atd.) po každém cyklu údržby, považují se obličejové roušky pro veřejnost za nevyhovující. Obličejové roušky pro veřejnost se nesmí chemicky čistit, protože tento proces zanechává v textiliích látky, které jsou zdraví nebezpečné.

Zkoušení se musí provádět podle 6.2.

5.7 Stav povrchu součástí

Součásti obličejové roušky pro veřejnost nesmí mít ostré okraje nebo ořepy. Použití svorek pro spojení součástí je zakázáno, protože představuje pro uživatele bezpečnostní riziko.

Zkoušení se musí provádět podle 6.2.

5.8 Filtrační účinnost materiálů

Uvažují se dvě úrovně obličejových roušek pro veřejnost podle jejich účinnosti filtrace částic o velikosti přibližně 3 ($\pm 0,5$) μm :

úroveň 90 %: větší nebo rovnající se 90 %,

úroveň 70 %: větší nebo rovnající se 70 %.

V některých zemích mohou platit národní předpisy pro stanovení jiné úrovně filtrační účinnosti, pokud jsou zkoušeny s částicemi jinými než 3 ($\pm 0,5$) μm . Požadavky na filtrační účinnost platí jak pro nové materiály, tak pro materiály, které prošly takovým počtem cyklů údržby, o nichž výrobce prohlašuje, že po nich obličejové roušky pro veřejnost splňují shodu.

Zkoušení se musí provádět podle 6.4.

Národní předpisy platí pro indikaci, jaká úroveň filtrační účinnosti je vhodná pro dané použití obličejové roušky pro veřejnost.

5.9 Pásky na upnutí kolem hlavy

Pásky na upnutí kolem hlavy (dále jen „upínací pásky“) musí být navrženy tak, aby obličejové roušky pro veřejnost mohly být snadno nasazovány a sundávány. Musí odolat 5 cyklům nasazení a sejmoutí (nasadit a sejmutí) a musí být zkontrolovány minimálně na třech testujících subjektech s různou morfologií.

Musí být dostatečně pevné, aby udržely obličejové roušky pro veřejnost na určeném místě tak, aby se zabránilo nadměrnému napnutí a nepohodlí při nošení. Upínací pásky mohou vést kolem hlavy nebo uší uživatele.

Mohou být samoseřizovací nebo mohou být z tkanic a mohou být vyrobeny za použití pruženky nebo textilní vázačky, jako jsou šikmé pásky nebo jiné textilie, připevněné k materiálu. Mohou být přišity nebo přitaveny. Jsou přípustné i jiné metody připevnění.

Upínací pásky, které mají být používány dětmi, musí být připevněné jen jako poutka kolem uší bez seřizovacího prostředku a bez stužek na zavázání. Samoseřizovací upínací pásky, které neudrží obličejovou roušku pro veřejnost správně na určeném místě, se považují za nevyhovující.

Zkoušení se musí provádět podle 6.2 a 6.3.

5.10 Dýchací odpor a propustnost vzduchu

Materiál použitý na obličejové roušky pro veřejnost nesmí překročit následující limity:

Diferenční tlak materiálu nižší nebo rovnající se 70 Pa/cm^2 odpovídá přibližně 80 l/s/m^2 při tlaku 100 Pa .

Diferenční tlak materiálu 60 Pa/cm^2 odpovídá přibližně 93 l/s/m^2 při tlaku 100 Pa , nebo

Dýchací odpor:

odpor při vdechování $2,4 \text{ mbar}$,

odpor při vydechování 3 mbar , nebo

propustnost vzduchu vyšší nebo rovnající se 96 l/s/m^2 při tlaku 100 Pa .

Zkoušení se musí provádět podle 6.5.

6) Zkušební metody

6.1 Obecně

Před uvedením jakékoliv obličejové roušky pro veřejnost na trh musí výrobce provést zkoušky ověření a validace v rámci svého podniku nebo ve spolupráci se zkušební laboratoří, která má příslušné prostředky pro zkoušení.

Výrobce musí stanovit a zdokumentovat průběžné kontroly (kontrola výroby) k zajištění vlastností obličejových roušek pro veřejnost.

6.2 Vizuální kontrola

Vizuální kontrola musí být prováděna výrobcem nebo zkušební laboratoří na vzorcích hotových výrobků obličejových roušek pro veřejnost.

Všechny viditelné vady (např. zhoršené padnutí, trhliny, odtržení upínacích pásků, ostré okraje atd.) musí být považovány za nevyhovující.

U obličejových roušek pro veřejnost pro opakované použití musí být vizuální kontrola prováděna na vzorcích, které byly udržovány podle pokynů výrobce, aby se zajistily vlastnosti deklarované výrobcem.

6.3 Zkouška pevnosti pásků na upnutí kolem hlavy

Ověřovací zkouška základního připevnění se provádí po 5násobném nasazení a sejmutí (nasadit a sejmut) obličejové roušky pro veřejnost.

6.4 Zkouška filtrační účinnosti materiálu

Filtrační účinnost se měří na materiálu pro obličejové roušky pro veřejnost. Výrobce může stanovit filtrační účinnost za použití:

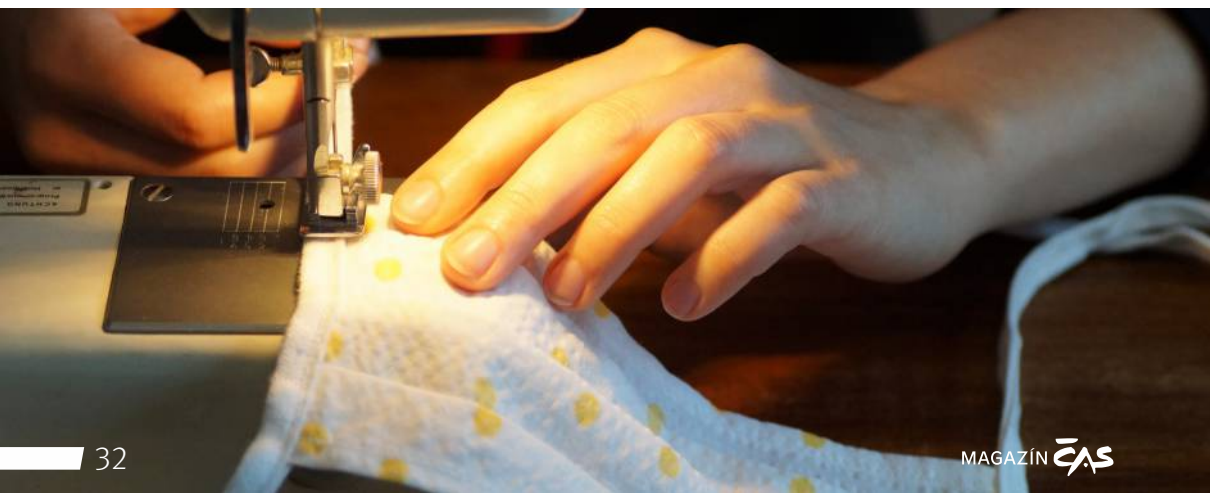
- existujících evropských norem uvedených v informativní příloze B tohoto dokumentu; nebo
- dostupných metodik, založených na zkušenostech vyvinutých na národní úrovni v různých zemích, uvedených v informativní příloze C tohoto dokumentu.

K zajištění srovnatelnosti výsledků zkoušek účinnosti filtrace je vhodné brát v úvahu hodnoty spojené s rychlostí filtrace, koncentrací částic před filtrem a s velikostí částic a informace spojené s typem aerosolů a měření. Tyto hlavní zkušební podmínky jsou popsány v informativní příloze D tohoto dokumentu.

6.5 Zkoušky dýchacího odporu a propustnosti vzduchu

Ke stanovení dýchacího odporu se musí použít jedna z následujících zkoušek:

- diferenční tlak: zkouška materiálu uvedená v EN 14683:2019+AC:2019, příloha C; nebo
- dýchací odpor: zkouška uvedená v EN 13274-3 při konstantním průtoku (95 l/min); nebo
- propustnost vzduchu: zkouška materiálu uvedená v EN ISO 9237.

7) Značení a návod k použití

7.1 Značení

Oblíčejevé roušky pro veřejnost, které mají být uvedeny na trh, musí být srozumitelně a trvale označeny informacemi uvedenými níže na nejmenším prodejním balení, nebo značení musí být čitelné přes obal, je-li obal průhledný, a musí obsahovat minimálně informace uvedené níže. Národní předpisy mohou vyžadovat další informace. Text musí být vytištěn v úředním jazyce (jazycích) země nebo regionu uživatele.

- Jméno výrobce, obchodní značka nebo jiné prostředky pro identifikaci.
- Poštovní nebo webová adresa, na které lze výrobce kontaktovat.
- Prostředky identifikace produktu, např. číslo šarže.
- Označení „Oblíčejevá rouška pro veřejnost CWA“, po kterém následuje verze dokumentu, nebo označení národní specifikace následovaná značkou CWA.
- Úroveň filtrační účinnosti:
 - „úroveň 90 %“ nebo „úroveň 70 %“ pro účinnost filtrace částic přibližně $3 (\pm 0,5) \mu\text{m}$; nebo
 - „získaná hodnota v %“ pro účinnost filtrace částic jiných než $3 (\pm 0,5) \mu\text{m}$.
- Použitá zkušební metoda pro filtrační účinnost, tj. identifikační odkaz na normu nebo národní zkušební metodu.
- Typ obličejevé roušky pro veřejnost, tj. „opakovaně použitelná“ nebo „jednorázová“.
- Typ uživatele, tj. „dítě“ nebo „dospělý“.
- Odpovídající upozornění týkající se omezení podle věku, tj. „Nevhodné pro děti do 3 let“.
- Podmínky skladování.

7.2 Návod k použití

Kromě toho musí informace poskytnuté výrobcem v pokynech pro používání obsahovat minimálně následující položky:

- Pokyny pro údržbu (praní a sušení).
- U opakovaně použitelných obličejevých roušek pro veřejnost maximální počet cyklů údržby, po kterých je zaručeno, že obličejevé roušky pro veřejnost budou vyhovující.

- Tato upozornění, začínající slovem „UPOZORNĚNÍ“:
 - Pro správné používání obličejevé roušky pro veřejnost (dále jen „rouška“) je důležité, abyste dodržovali tyto pokyny.
 - Jste-li nemocní, rouška je nevhodná. Poradte se se svým lékařem.
 - Tato rouška není zdravotnický prostředek ve smyslu směrnice 93/42/EHS nebo nařízení EU/2017/745 (chirurgické roušky) ani osobní ochranný prostředek ve smyslu nařízení EU/2016/425 (ochranné prostředky dýchacích orgánů).
 - Vždy zkontrolujte, zda vám rouška správně padne a zda zakrývá váš nos, ústa a bradu. Doporučuje se, aby tato rouška byla nošena na holé pokožce; vousy mohou snížit účinnost filtrace pod uvedené limity.
 - Pokud je to použitelné: Roušky nejsou vhodné pro děti do 3 let. Doporučuje se, aby děti mezi 3 až 12 lety byly během nošení roušky pod dohledem. Rouška, která ztěžuje uživateli při prvním nasazení dýchání, se považuje za nevhodnou. Může vyžadovat určitý čas, než se s rouškou budete cítit pohodlně.
 - Tato rouška nenahrazuje ochranná opatření (pravidelné mytí rukou, fyzický rozestup, snížený kontakt s jinými lidmi). Minimalizuje průchod kapének slin při dýchání uživatele do okolního prostředí.
 - Nepoužívejte, provádíte-li namáhavou fyzickou aktivitu.
 - Přestaňte tento výrobek používat při prvních známkách poškození.
 - Rouška specifikovaná pro opakované použití by měla být před prvním použitím vyprána, není-li výrobcem doporučeno jinak.
 - Nepoužívejte chemické čištění a aviváž na textilie.
 - Perte roušku pro opakované použití po každém použití.
 - Postup, jak má rouška padnout, jak se má používat, nasazovat a snímat, může být znázorněn piktogramem.

8) Používání obličejových roušek pro veřejnost

8.1 Obecně

Obličejové roušky pro veřejnost nezabavují uživatele dodržování kolektivních opatření, která jsou doplňována, kde je to možné, opatřeními fyzickými rozestupy a která jsou nezbytná (pravidelné mytí rukou, fyzické rozestupy, omezený kontakt s jinými lidmi).

Během nošení obličejových roušek pro veřejnost se musí brát v úvahu kompatibilita jejich použití snošením dalšího vybavení (ochranné brýle, pokrývka hlavy, sluchátka atd.).

Některé příklady z následujících témat jsou prezentovány v informativní příloze E:

- nasazení obličejových roušek pro veřejnost,
- sejmутí obličejových roušek pro veřejnost,
- údržba obličejových roušek pro veřejnost,
- likvidace obličejových roušek pro veřejnost,
- doba používání obličejových roušek pro veřejnost.

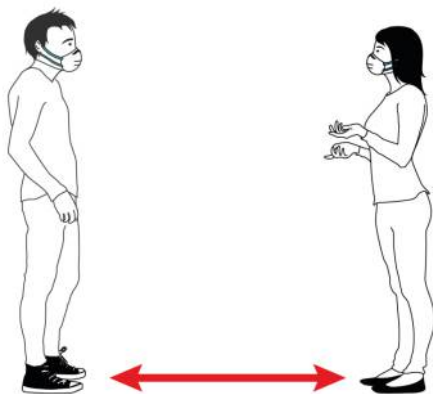
8.2 Připomínka základních ochranných opatření platných i při nošení obličejových roušek pro veřejnost

Zdravotní pokyny jsou uvedeny na webových stránkách národních vlád.

8.3 Použití obličejových roušek pro veřejnost: čeho se vyvarovat!

Následující seznam obsahuje příklady použití obličejových roušek pro veřejnost, kterých je nutné se vyvarovat, a je založen na shromážděných zpětných vazbách:

- Obličejové roušky pro veřejnost nesmí být používány na ochranu proti chemikáliím.
- Není možné dekontaminovat obličejové roušky pro veřejnost vymražením. Virový nebo bakteriální činitele je zachován a při 4 °C neztrácí svůj infekční charakter.
- Pravidla pro fyzické rozestupy musí být dodržována, pokud je to možné, i při nošení obličejové roušky pro veřejnost.
- Nedoporučuje se vyvažování obličejových roušek pro veřejnost, pokud to není doporučeno výrobcem. Není zaručeno, že textilie vydrží bez degradace teplotu vroucí vody 100 °C.
- Je-li dodržován cyklus údržby, není obvykle nutné doporučovat dezinfekci obličejových roušek pro veřejnost před jejich nošením.

Obrázek 5 – Splnění pravidla fyzického rozestupu i při nošení obličejové roušky pro veřejnost

Příloha 1

Specifická doporučení pro domácí výrobu „Udělej si sám“ (DIY)

DOPORUČENÍ:

- Používají se hustě konstruované plošné textilie.
- Nepoužívají se lehké a volně konstruované plošné textilie.
- Spojí se dvě nebo tři vrstvy (stejně nebo různé plošné textilie).
- Obličejová rouška pro veřejnost se nezhotovuje z jednovrstvé plošné textilie.
- Používají se plošné textilie umožňující průchod vzduchu při dýchání.
- Při navrhování a sestavování obličejové roušky pro veřejnost se nepoužívají svorky.
- Používají se plošné textilie, které jsou dostatečně měkké a ohebné, aby byla umožněna jejich aplikace na obličej a zajištěno neprodyšné přilnutí.
- Nepoužívají se plošné textilie, které zabraňují průchodu vzduchu při dýchání.
- Používají se plošné textilie, které nejsou příliš teplé.
- Nepoužívají se plošné textilie, které jsou příliš tuhé, které by nebyly vhodné pro správné přilnutí.
- Používají se hladké nedráždivé plošné textilie.
- Nepoužívají se teplé plošné textilie, z kterých by se obličejová rouška pro veřejnost obtížně nosila.
- Plošná textilie se před rozstřiháním vypere, minimálně při 60 °C.
- Nepoužívají se dráždivé plošné textilie, z kterých by se obličejová rouška pro veřejnost obtížně nosila.
- Neprovádějí se vertikální švy podél nosu, úst a brady.
- Místo plošné textilie se nepoužívají sáčky do vysavačů, izolační materiál používaný při stavbě budov, dětské plenky atd.
- Nepoužívají se textilie, u nichž je možné, že byly ošetřeny škodlivými chemikáliemi.

Příloha 2

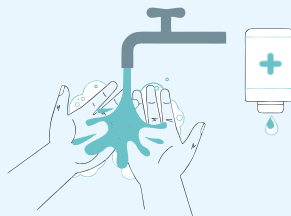
Příklad použití obličejových roušek pro veřejnost

Nasazování

Aby bylo dosaženo účinnosti obličejových roušek pro veřejnost (dále jen „roušky“), musí být roušky používány správně a měly by se dodržovat pokyny výrobce. Doporučuje se, aby rouška byla nasazována na holou pokožku (jinými slovy, bez přítomnosti vlasů v kontaktu s pokožkou uživatele a u určitých osob na oholenou pokožku) a aby byly provedeny následující kroky:

a) Před jakoukoliv manipulací s rouškou se umyjí ruce mýdlem a vodou nebo promnou dezinfekčním prostředkem na ruce.

Obrázek 3.1 – Mytí rukou

b) U opakovaně použitelné roušky se zajistí, že bude předem náležitě vyprána v souladu s doporučeními poskytnutými výrobcem.

Obrázek 3.2 – Vypraná a usušená rouška

c) Určí se horní okraj, vnější a vnitřní strana roušky.

d) Rouška se umístí na obličej (zakryjí se ústa a nos) s přemostěním nosu (pokud existuje) na nose.

Obrázek 3.3 – Umístění roušky

e) Rouška se přidrží za vnější stranu a pružné pásky nebo textilní pásky na zavazování se vedou přes hlavu nebo kolem uší.

Obrázek 3.4 – Umístění upínacích pásků

i) Zkontroluje se, zda je rouška správně umístěna. Mělo by se to provést kontrolou přilnutí a vyzkoušením, zda nedochází k diskomfortu při dýchání.

f) Spodní část roušky se stáhne dolů pod bradu, aniž by se odkryl nos.

Obrázek 3.5 – Umístění roušky vzhledem k bradě

Obrázek 3.7 – Nedotýkejte se upravené roušky

j) Jakmile se rouška upraví, nesmí se ruce dotýkat vnější strany roušky. Pokaždé, když se uživatel dotkne roušky, musí si umýt ruce mýdlem a vodou nebo promnout ruce dezinfekčním prostředkem na ruce.

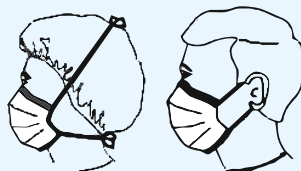

g) Zkontroluje se, zda rouška náležitě kryje bradu.
h) Oběma rukama se stiskne přemostění nosu (pokud existuje), aby se přizpůsobilo nosu.

Obrázek 3.6 – Stisknutí přemostění nosu

Obrázek 3.8 – Jak znovu upravit roušku

Obrázek 3.9 – Umístění upínacích pásků v závislosti na modelu

Sejmutí

Při snímání roušky může dojít ke kontaminaci tváře nebo jejího okolí. Aby se to nestalo, doporučuje se:

- a) Svléknou se ochranné rukavice, pokud jsou použity.
- b) Ruce se umyjí mýdlem a vodou nebo se promnou dezinfekčním přípravkem na ruce.

Obrázek 3.10 – Mytí rukou

- c) Rouška se sejme tak, že se uchopí zadní část pružných pásků nebo textilních vázaček, bez dotyku přední části roušky.

Obrázek 3.11 – Sejmutí roušky

- d) Rouška, která má být vyhozena, se umístí do zvláštního kontejneru, popsaného v E.4.

- e) Rouška, která se má vyprat, se umístí do zvláštního kontejneru (čistého plastového sáčku).

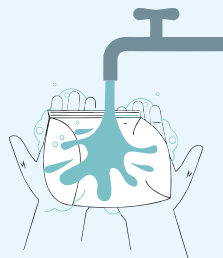
Obrázek 3.12 – Rouška se vloží do zvláštního kontejneru

- f) Ruce se umyjí mýdlem a vodou nebo se promnou dezinfekčním prostředkem na ruce.

Obrázek 3.13 – Mytí rukou

- g) Vnější strana zvláštního kontejneru se očistí čistícím prostředkem.

Obrázek 3.14 – Mytí kontejneru

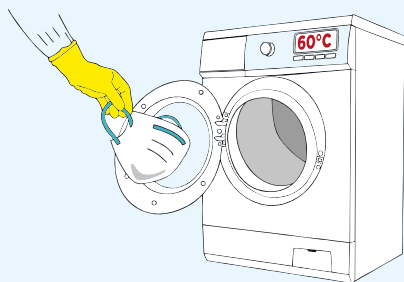
Údržba

Úplný cyklus údržby (praní v pračce se standardním detergentem a následné sušení) sestává z kroků dopo-ručených národními orgány nebo výrobcem roušky (návod k použití, pokyny pro údržbu). Teplota praní musí být minimálně 60 °C.

Měl by se vyloučit jakýkoli kontakt mezi použitými rouškami a čistými kusy oblečení. Osoby odpovědné za praní by se měly samy chránit při manipulaci s použitými rouškami, pokud roušky nejsou ve zvláštním kontejneru (čistém plastovém sáčku).

Před praním roušek je možné provést další opatření, a to vyčistit pračku propláchnutím za studena bělicím prostředkem nebo nechat ji běžet naprázdno při teplotě 60 °C nebo 95 °C bez odstředování. Nedoporučuje se používat aviváž na textilie.

Roušky se v pračce musí prát s doplňkovým materiálem (např. ručníky nebo prostěradla), k zachování mechanického efektu praní.

Obrázek 3.15 – Praní roušky

Doporučuje se úplné usušení roušky do dvou hodin po ukončení praní.

POZNÁMKA 3 Sušení v mikrovlnné troubě nebo vysoušečem vlasů se nedoporučuje kvůli nemožnosti kontroly teploty v každém místě roušek a možnému poškození filtračního materiálu, pokud je citlivý na teplo.

Po každém cyklu údržby musí být provedena (s ochrannými rukavicemi nebo umytýma rukama) vizuální kontrola. Jestliže je zjištěno jakékoli poškození roušek (trhlina, odpojení upínacích pásků, zhoršení správného padnutí, deformace, opotřebení atd.), musí se roušky vyhodit.

Likvidace

Jestliže je rouška poškozená nebo byla dosažena její doporučená životnost, může být po jejím vyprání a usušení v souladu s doporučeními vyhozena do komunálního odpadu. Roušky musí být likvidovány v kontejneru opatřeném plastovým sáčkem (nejlépe s víkem a bez manuálního otevírání). Doporučuje se dvojitý sáček, aby se zajistil obsah prvního sáčku v případě roztrhnutí vnějšího sáčku během sběru.

Použité roušky mohou být likvidovány uložením do kontejnerů na biologický odpad.

Obrázek 3.16
– Příklad kontejneru
s víkem a bez manuálního
otevírání

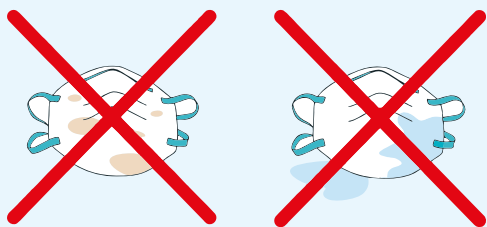

Obrázek 3.17
– Příklad kontejneru
na biologický odpad

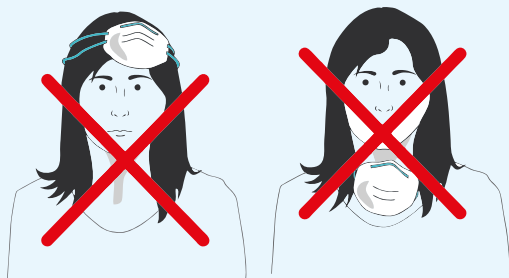
Existují organizace pro ekologické nakládání s odpadem, které odpovídají za sběr textilií k recyklaci. Podobně jako u veškerého odpadu z domácnosti, je vhodné kontaktovat váš obecní úřad ohledně informací o příslušném místě sběru s uvedením, že se jedná o obličejové roušky pro veřejnost.

Doba používání roušek

Roušky musí být vyprány po každém použití, po zvlhnutí nebo špatném nasazení na tvář. Nesmí být umístěny v pohotovostní poloze na čele nebo pod bradou během používání nebo po použití.

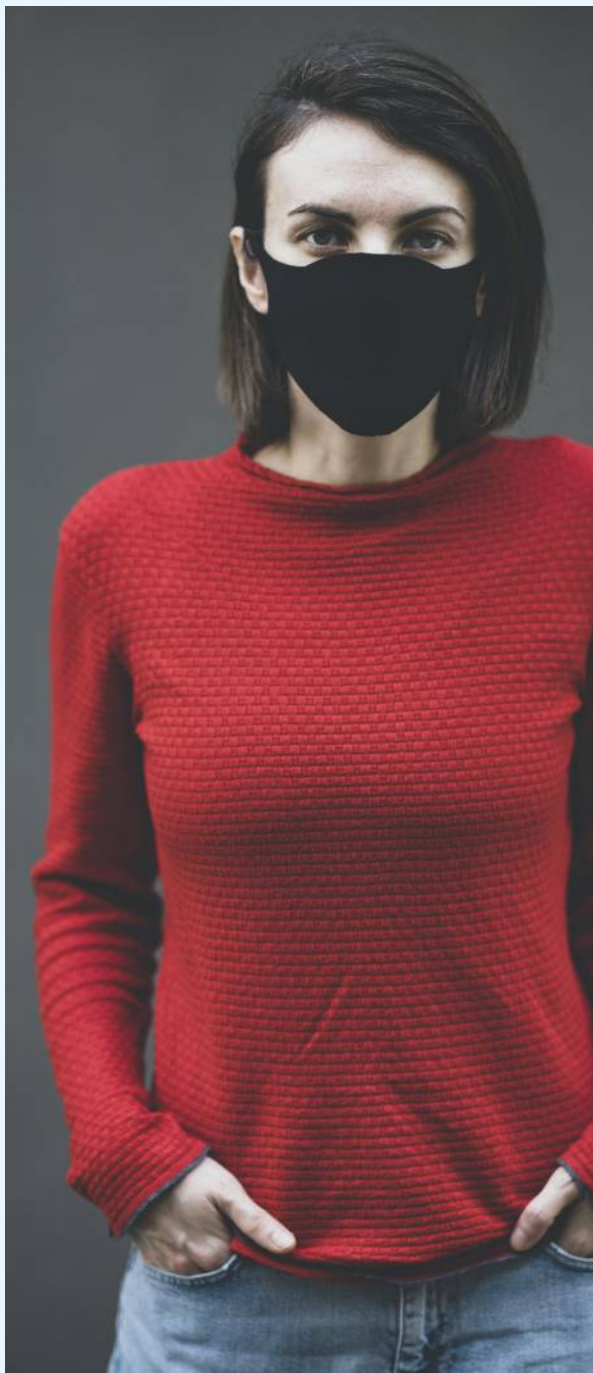
Obrázek 3.18 – Špinavé nebo vlhké roušky

Obrázek 3.19 – Pohotovostní polohy roušky

Použité nebo vlhké roušky se znovu nepoužívají. Roušky se perou po každém použití.

Doba nošení by měla být v souladu s informacemi poskytnutými výrobcem.

Materiálová efektivnost výrobků spojených se spotřebou energie

Normalizační požadavek Evropské komise M/543

V souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1025/2012 o technické normalizaci postupila v roce 2015 Evropská komise normalizační požadavek týkající se materiálové efektivnosti výrobků spojených se spotřebou energie evropským normalizačním organizacím. Evropský výbor pro normalizaci (CEN) a Evropský výbor pro normalizaci v elektrotechnice (CENELEC) na základě konzultace se svými členy tento normalizační požadavek akceptovaly.

Normalizační požadavek M/543 týkající se ekodesignu s ohledem na materiálovou efektivnost výrobků spojených se spotřebou energie žádá evropské normalizační organizace o vypracování technických norem na podporu směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2009/125/ES o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign výrobků spojených se spotřebou energie. Požaduje vypracování obecných technických norem (popř. technických specifikací) týkajících se:

- prodloužení životnosti výrobků,
- možnosti opětovného použití komponentů nebo recyklace materiálů na konci životnosti výrobků,
- použití recyklovaných materiálů a/nebo opětovného použití komponentů ve výrobcích.

Přijetím tohoto požadavku se CEN a CENELEC zavázaly k vypracování příslušných technických norem v relativně krátkém termínu – normy (popř. technické specifikace) měly být schváleny do 30. března 2019.

Technická komise CEN/CLC/JTC 10

Aby evropské normalizační organizace CEN a CENELEC mohly včas splnit úkoly plynoucí

z normalizačního požadavku M/453, založily v dubnu 2016 společnou pracovní skupinu CEN/CENELEC/JWG 10 Výrobky spojené se spotřebou energie – Aspekty materiálové efektivnosti pro ekodesign (Energy related products – Material Efficiency Aspects for Ecodesign). Do práce skupiny se hned po jejím založení zapojilo mnoho expertů, především zástupci výrobců různých spotřebičů. Z organizačních důvodů v únoru 2017 byla společná pracovní skupina převedena na technickou komisi CEN/CLC/JTC 10 se stejným názvem.

Práce probíhaly v těchto pracovních skupinách:

- WG 1 Terminologie (*Terminology*)
- WG 2 Životnost (*Durability*)
- WG 3 Modernizovatelnost, opravitelnost, podpora opětovného použití, opětovné použití součástí (*Upgradability, ability to repair, facilitate re-use, use of re-used components*)
- WG 4 Přepracovatelnost (*Ability to re-manufacture*)
- WG 5 Recyklovatelnost, využitelnost, RRR index, recyklace, použití recyklovaných materiálů (*Recyclability, recoverability, RRR index, recycling, use of recycled materials*)
- WG 6 Dokumentace a/nebo označování týkající se materiálové efektivnosti výrobku (*Documentation and/or marking regarding information relating to material efficiency of the product*)

Do prací se kromě zástupců výrobců různou měrou zapojily i další organizace, např.: ANEC (nevládní nezisková evropská organizace zastupující spotřebitele v normalizaci), ECOS (nevládní nezisková evropská organizace zastupující zájmy životního prostředí v normalizaci), DigitalEurope i několik dalších.

Vypracované dokumenty

V rámci komise bylo vypracováno osm norem a jedna technická zpráva, které jsou zařazené do řady 45551 až 45559. Přestože vypracování dokumentů bylo náročné, v roce 2019 vyšly první čtyři normy a v roce 2020 další čtyři. Koncem roku 2020 pak vyšel poslední dokument, a to **CEN/TR 45550** *Definice vztahující se k materiálové efektivnosti*, který je souborem termínů použitých v normách řady EN 45552 až EN 45556.

Tyto normy jsou obecné povahy a popisují nebo stanovují základní principy, pojmy, terminologii nebo technické charakteristiky. Jsou určeny především pro ty technické komise, které vypracovávají normy pro výrobky spojené se spotřebou energie. Užitečné informace v nich však mohou najít i výrobci, orgány dozoru či spotřebitelské organizace.

Normy vypracované v rámci CEN/CLC/JTC 10 jsou již do soustavy ČSN zavedené; jsou zařazené do třídy 36, skupiny 36 28.

Vydané ČSN

ČSN EN 45552:2020 *Obecná metoda pro hodnocení životnosti výrobků spojených se spotřebou energie*

ČSN EN 45553:2021 *Obecná metoda pro hodnocení přepracovatelnosti výrobků spojených se spotřebou energie*

ČSN EN 45554:2020 *Obecné metody pro hodnocení opravitelnosti, opětovné použitelnosti a modernizovatelnosti výrobků spojených se spotřebou energie*

ČSN EN 45555:2020 *Obecné metody pro hodnocení recyklovatelnosti a využitelnosti výrobků spojených se spotřebou energie*

ČSN EN 45556:2020 *Obecná metoda pro posuzování podílu opětovně použitých součástí ve výrobcích spojených se spotřebou energie* (překlad)

ČSN EN 45557:2020 *Obecná metoda pro posuzování podílu recyklovaného materiálu ve výrobcích spojených se spotřebou energie*

ČSN EN 45558:2020 *Obecná metoda pro deklaraci použitých kritických surovin ve výrobcích spojených se spotřebou energie* (překlad)

ČSN EN 45559:2020 *Metody pro poskytování informací týkajících se aspektů materiálové efektivnosti výrobků spojených se spotřebou energie* (překlad)

Vyjde v roce 2021

TNI CEN/TR 45550 *Definice vztahující se k materiálové efektivnosti*

Základní informace o výše uvedených normách a TNI jsou pro širokou veřejnost bezplatně dostupné na webových stránkách ČAS v „Seznam ČSN“.

*Ing. Andrea Peková
vedoucí odd. chemie a životního prostředí,
Česká agentura pro standardizaci*

TNK 124 – EPS a poplachové systémy

Ochrana vlastního zdraví a majetku patří mezi základní a přirozené lidské priority. Již Homér ve svém díle *Odyssea* zmiňuje existenci klíčů, v souvislosti s Penelope, která opatrovala klíč z bronzu a slonoviny. Znali je tedy už staří Řekové, a to od 8. století, archeologické vykopávky v Thébách svědčí o existenci zámků s klíči od 3. století př. n. l.

Úkolem společnosti, potažmo státu, je vytvářet podmínky pro naplnění této lidské potřeby – ochrany. Následně je pak na každém z nás, jak toho využije.

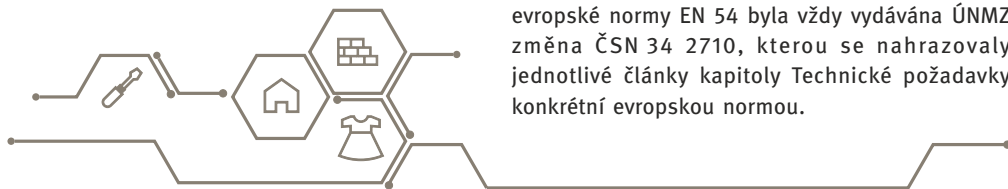
V oblasti standardizace se problematice, kterou můžeme zkráceně nazvat SECURITY, věnuje **TNK 124** a její subkomise **SK1**, **SK2** a **SK3**.

Vlastní výkon byl pak Českou agenturou pro standardizaci (ČAS), na základě smlouvy, svěřen **Centru technické normalizace (CTN) – Asociaci technických bezpečnostních služeb Grémium Alarm**. Předmět činnosti a náplň CTN se plně shoduje s posláním asociace, a to vytvářením podmínek směřujících k soustavnému zlepšování ochrany osob, zdraví, majetku, informací a zvyšováním informovanosti společnosti o této problematice. AGA ovlivňuje udržování/dosahování vysoké technické kvality systémů technického zabezpečení ochrany osob, majetku a informací. Propaguje a podporuje jejich využívání, a tím přispívá ke zvyšování konkurenceschopnosti českých výrobců zabezpečovacích systémů na trhu v České republice i EU. Dále pak spolupracuje na tvorbě norem, předpisů a doporučení souvisejících s ochranou osob, majetku a informací, a zajišťuje propagaci kvality v oboru.

Stěžejní činnost centra je zaměřena na oblasti:

- Elektrická požární signalizace (EPS) v působnosti CEN/TC 72 – zajišťuje v rámci TNK 124 subkomise SK1
- Poplachové zabezpečovací a tísňové systémy (PZTS – EZS) v působnosti CLC/TC 79 – zajišťují v rámci TNK 124 subkomise SK2 a SK3
- Stavební kování a otvorové výplně v oblasti SECURITY v působnosti CEN/TC 33 – zajišťuje v rámci TNK 60 *Otvorové výplně a lehké obvodové pláště společnost TREZOR TEST s.r.o.*
- Trezorové hospodářství – bezpečná úschova peněz, cenných předmětů a nosičů dat v působnosti CEN/TC 263 – zajišťuje v rámci CTN AGA společnost TREZOR TEST s.r.o.
- Soukromé bezpečnostní služby v působnosti CEN/TC 439 – zajišťuje CTN ve spolupráci s asociací.
- CTN AGA má pro vlastní výkon – zejména pro připomínkování a zpracování stanovisek k návrhům norem a dalším dokumentům, přicházejícím z jednotlivých pracovních skupin CEN a CENELEC, zřízenou skupinu odborníků – tzv. garantů, jimž jsou tyto materiály poskytovány a jejichž vyjádření pak CTN AGA využívá k podání svých stanovisek.
- Vzhledem k tomu, že asociace AGA je řádným členem evropského sdružení EUROALARM, v rámci níž funguje sekce Security, a nově od letošního roku i sekce Services, využívá při své činnosti též vyjádření a stanoviska této organizace – zejména pak při připomínkování prvních návrhů norem ve stadiu projektu a WI.

*Ing. Petr Koktan,
Ing. Vladimír Šimek (CTN AGA)*

TNK 124/SK1 „Elektrická požární signalizace“

V CEN je normalizace EPS tvořena v technické komisi CEN/TC 72 Fire Detection and Fire Alarm Systems, která byla vytvořena v roce 1973, komise úzce spolupracuje s komisí CEN/TC 191 (SHZ) a CLC/TC 79 (PS). Od 41. zasedání v roce 1993 se jednání účastnila i Česká republika, nejprve jako přidružený člen. Pro podporu vstupu ČR do CEN se 44. zasedání za podpory GŘ HZS v roce 1995 konalo v Praze v hotelu Praha. Po vstupu České republiky jako řádného člena CEN od roku 1996 se 55. zasedání v roce 2000 a 68. zasedání v roce 2007 konala opět v Praze. Zástupci za Českou republiku v komisi CEN/TC 72 byli Ing. Laifr, a v počátcích i Ing. Holas z firmy LITES a.s. Liberec.

Firma LITES a.s., jako jediný výrobce elektrické požární signalizace v ČR, nutně potřebovala informace z oblasti připravovaných norem pro své výrobky, proto na základě smlouvy s ÚNMZ zajišťovala mezinárodní spolupráci v oblasti EPS. Za přispění ÚNMZ nesla veškeré náklady za účast na jednání, které se částečně vracely získanými kontakty a informacemi z oboru.

Zaměstnanci LITES a.s., Z. Juračka, Ing. Holas a Ing. Laifr, byli iniciátory založení TNK 124 (EPS a poplachové systémy). První jednání se konalo na jaře v roce 1997. Loňské poslední jednání TNK 124 bylo již 43. V rámci mezinárodní spolupráce bylo zajišťováno připomínkování návrhů EN a překlad publikovaných norem. Po roce 2006 převzala mezinárodní spolupráci firma LITES FIRE, s.r.o. Od roku 2009 mezinárodní spolupráci a překlady norem zajišťuje CTN AGA.

Hlavní náplní členů SK1, kde významnou část tvoří členové cechovní rady Cechu EPS ČR, byla vedle aktivní účasti na připomínkování překladů EN souboru EN 54 příprava revize ČSN 34 2710 *Předpisy pro zařízení elektrické požární signalizace* z roku 1977. Při publikaci jednotlivých částí evropské normy EN 54 byla vždy vydávána ÚNMZ změna ČSN 34 2710, kterou se nahrazovaly jednotlivé články kapitoly Technické požadavky konkrétní evropskou normou.

Po publikaci evropské technické specifikace CEN/TS 54-14 a jejím zavedení v české normě pro ověření ČSN P CEN/TS 54-14 byla v úzké spolupráci s Cechem EPS ČR prováděna několik let revize ČSN 34 2710. Tato norma rozdělila problematiku doposud jediné normy pro EPS na dvě části, vydané v roce 2011, a to na:

- a) normu ČSN 73 0875 *Stanovení podmínek pro navrhování elektrické požární signalizace*, která určuje, kde má být EPS, a je určena pro řešitele požárně bezpečnostního řešení;
- b) normu ČSN 34 2710 *Elektrická požární signalizace – Projektování, montáž, užívání, provoz, kontrola, servis a údržba*, která definuje, jak má EPS vypadat, a je určena pro projektanty EPS. Revidovaná norma vychází z evropské struktury TS 54-14 a zahrnuje všechna národní specifika projekce, montáže, provozu a údržby systémů EPS, včetně použitelných článků normy.

V současné době jsou hlavními úkoly SK1:

- a) příprava změny ČSN 34 2710, kterou si vyžaduje její používání v praxi po 9 letech;
- b) překlad následujících norem, které jsou zatím vydány k přímému použití v anglickém jazyce:
 ČSN EN 54-3 +A1: 2019
 ČSN EN 54-5 +A1: 2019
 ČSN EN 54-5 ed. 2: 2017
 ČSN EN 54-7 ed. 2: 2018
 ČSN EN 54-13: 2017
 ČSN EN 54-28: 2016
 ČSN EN 54-31 +A1: 2016

*Ing. Jiří Laifr,
(LITES Liberec s.r.o.), předseda SK1,
Ing. Miroslav Budín, předseda TNK 124*

TNK 124/SK2 „Poplachové systémy“

Subkomise SK2 při TNK 124 se obecně zabývá poplachovými systémy, řeší zavádění evropských standardů, zpracovaných technickou komisí EU Cenelec TC 79 do národního prostředí. Do těchto systémů lze zařadit vše od jednotlivých typů detektorů přes ústředny, napěťové zdroje až po složité systémy (kontroly vstupu, perimetrické,

dohledové videosystémy či komunikační systémy budov). Nyní si stručně představme jednotlivé hlavní technologie.

Detektory lze dělit například podle principu detekce, a to na pohybové (pasivní infračervené (PIR)) – ČSN EN 50131-2-2 ed. 2, mikrovlnné (MW) – ČSN EN 50131-2-3, duální (kombinace PIR + MW nebo PIR + ultrazvuk) – ČSN EN 50131-2-4 a ČSN EN 50131-2-5), otevírací (jde o magnetické kontakty – ČSN EN 520131-2-6), tříštění skla (pasivní, nebo aktivní – ČSN EN 50131-2-7-1 až 3), ořezové (nebo též vibrační či seismické – ČSN EN 50131-2-8), nově charakterizované IR závery (ČSN CLC/TS 50131-2-9) a nejnověji laserové (ČSN CLC/TS 50131-2-10).

Hlavním článkem poplachového systému je vlastní ústředna (ČSN EN 50131-3) zpracovávající podněty od jednotlivých poplachových technologií. S ústřednami jsou spjaty napěťové zdroje (ČSN EN 50131-6 ed. 3) a výstražná zařízení (ČSN EN 50131-4 ed. 2).

Největší změnou, až radikální, prošly elektronické systémy kontroly vstupu (soubor ČSN EN 60839-11). Tyto systémy se již hodnotí stejně jako ostatní poplachové systémy pomocí stupně zabezpečení. Kloube se zde požadavky na vlastní prvky a konfigurační či nastavbový software. Ten již hraje větší roli a blíží se k dohledovým a přijímacím centrům.

Podobně směřují i perimetrické zabezpečovací systémy, zatím ale byly specifikovány pouze systémové požadavky (ČSN CLC/TS 50661-1). Z těchto požadavků je také vidět velký vliv nastavbového softwaru.

V posledních letech je znatelně velká poptávka po standardech na komunikační systémy budov (soubor ČSN EN 62820) a dohledových videosystémů pro použití v bezpečnostních aplikacích (soubor ČSN EN 62676).

Další trendem, který je poslední dobou znát, je zavádění nových technologií do stávajících nebo nově vznikajících norem, ať to jsou IP technologie, mobilní, nebo webové služby.

Primárním úkolem poplachových systémů je ochrana hmotného majetku nebo možného zneužití důležitých a citlivých informací z oblasti utajovaných informací jak ve státní správě, tak v soukromém sektoru v rámci řešení fyzické bezpečnosti. Sekundárním úkolem je pak ochrana lidského života.

Standards v oblasti poplachových systémů jsou využívány ve všech rezortech státních orgánů (např. MO či MV) i v bankovních a pojišťovacích institucích. Kvalita jednotlivých komponentů poplachových systémů je ověřována zkouškami, jejichž postup provádění je nedílnou součástí výše uvedených norem. Na tyto zkoušky potom navazuje proces certifikace, která ověří a následně potvrdí kvalitu komponentů jednotlivých poplachových systémů. Závěrem si dovoluji pronést přání, a to vzhledem k tomu, že součástí TNK 124 je i elektrická požární signalizace (EPS), aby poplachové systémy měly stejné postavení, jako má EPS.

*Ing. Radek Moulis (TESTALARM Praha spol. s r.o.),
předseda SK2*

TNK 124/SK3 „Přenosové cesty a dohledová přijímací centra“

S postupnou digitalizací snad všech oborů lidské činnosti se toto téma stává stále aktuálnější i v oborech týkajících se bezpečnostních systémů. Ty tam jsou doby, kdy spojení s dohledovým centrem bylo uskutečněno pouze pomocí telefonní linky. Dnešní rozsáhlé a všudypřítomné datové sítě poskytují mnohem širší možnosti přenosu informací v krátkém čase na velké vzdálenosti. Variabilita a rozmanitost těchto sítí umožňuje dnes připojit jakýkoliv objekt snad v jakémkoliv zeměpisném místě.

Tyto široké možnosti, které nám dnešní digitální svět nabízí, jsou vykoupeny bezpečnostními riziky a vědomostními nároky na uživatele těchto systémů. Úkolem subkomise SK3 je nalezení rovnováhy mezi přínosy a bezpečnostními riziky v daném prostředí. Digitální prostředí nabízí nekonečně široké možnosti, co se týče komunikačních formátů a protokolů. Kdyby každý výrobce řešil komunikaci podle svého, pak by bylo téměř nemožné provozovat přijímací dohledová centra. Zde sehrává nezastupitelnou roli normalizační orgán, který jasně stanoví jednotná pravidla pro všechny výrobce – sjednotí komunikační jazyk, aby si všichni navzájem „rozuměli“.

Jen tak je možné poskytovat služby poplachových přijímacích center pro libovolné zabezpečovací systémy se stejnou úrovní spolehlivosti a bezpečnosti. Bezpečnostní systémy dnešní doby musí využívat technologické výdobytky dnešní digitální doby, ale musí být snadno aplikovatelné a bezpečné. To by měly zajistit normy, na jejichž tvorbě má SK3 svůj nepostradatelný podíl.

Miloš Tesař (ATIS GROUP s.r.o.), předseda SK3

České technické normy pomáhají v době pandemie

ČSN EN ISO 105-C12
Textilie – Zkoušky stálobarevnosti
– Část C12: Stálobarevnost
v průmyslovém praní

ČSN EN ISO 3758
Textilie
– Symboly pro ošetřování

ČSN 80 0033
Stuhařské, prýmkářské
a síťářské výrobky.
Základní názvy

ČSN ISO 8160
Textilie.
Tvarované nitě.
Slovník

ČSN EN 60335-2-28 ed. 2
Elektrické spotřebiče
pro domácnost a podobné účely
– Bezpečnost – Část 2-28:
Zvláštní požadavky na šicí stroje

Strojírenský zkušební ústav, s.p.

V rámci průběžné prezentace subjektů, které působí jako notifikované osoby, jsme požádali Ing. Jana Horáka, aby nám představil Strojní zkušební ústav, s.p., v němž působí v oddělení marketingu.

Strojírenský zkušební ústav, s.p. představuje mezinárodně respektovanou autoritu v oboru **zkušebnictví, inspekce a certifikace**. SZÚ je notifikovanou osobou Evropského společenství pro posuzování shody podle evropské legislativy a patří mezi důvěryhodné a uznávané partnery na evropském i světovém trhu, což dokazuje i aktivní členství v mezinárodní asociaci TIC Council. SZÚ výrobcům, dovozcům či exportérům pomáhá při uvádění výrobků a služeb na trh a do provozu nových technických zařízení.

Historie SZÚ sahá až do 19. století, odkazuje se ke kořenům, které byly položeny v roce 1898, kdy byl v Jablonci nad Nisou otevřen Zemský ústav pro zvelebování živností při obchodní a živnostenské komoře. Stejný ústav byl otevřen o 21 let později v Brně v roce 1919. Nicméně Strojírenský zkušební ústav, s. p., byl jako takový založen v roce 1965. Hlavní sídlo podniku se nachází v Brně, odštěpný závod s dalšími významnými milníky byly roky 1997 a 2001, kdy se SZÚ stal Autorizovanou osobou 202, resp. Notifikovanou osobou 1015.

V současné době působí SZÚ celosvětově i díky síti svých obchodních zástupců. V roce 2019 tak Strojírenský zkušební ústav pomohl zákazníkům ze **41 zemí světa**.

Široká nabídka odborných služeb

Jednou z klíčových disciplín SZÚ je zkušebnictví, a to hned ve čtyřech hlavních oborech – tepelná technika, mechanická zařízení, elektrická zařízení a spotřební zboží. V akreditovaných laboratořích se zkouší např. strojírenské, elektrické a stavební výrobky, plynové, tlakové a vytápěcí zařízení, hasicí přístroje, osobní ochranné prostředky, zdravotnické prostředky, manipulační technika, hračky, nábytek, sportovní potřeby, spotřební zboží, a provádí se měření emisí.

Zaměřeno na tepelnou techniku

Zkušebna tepelné techniky a ekologických zařízení nabízí posuzování shody a zkoušení široké škály spotřebičů, např. kotlů, hořáků, zásobníkových ohřivačů vody, průtokových ohřivačů vody, plynových zařízení pro catering, konvekčních ohřivačů, světlých a tmavých infračervených červených ohřivačů, zařízení na plynná paliva do prádel a atd. Konkrétně pro obor plynových zařízení SZÚ provádí informativní přezkoušení parametrů výrobku, akreditované zkoušky a posouzení shody s technickými normami a legislativními předpisy a následnou certifikaci. Paleta zkoušených spotřebičů je opravdu široká:

- Varné spotřebiče na plynná paliva
- Spotřebiče na plynná paliva určená k vytápění (kamna, krby)
- Ohřívače vzduchu a infrazářiče
- Plynové ohřívače vody (zásobníkové i průtokové)
- Kempinkový sortiment (svítidla, topidla, grily, vařiče)
- Spotřebiče na plynná paliva do prádel (pračky, sušičky, žehliče, mandly)
- Chladničky na plynná paliva
- Plynové části průmyslových zařízení
- Kahany, ruční hořáky, pájecí hořáky
- Sušárny, pekařské pece
- Plynové osvětlení
- Zapalovače atd.

Ve zkušební laboratoři se připravují veškeré zkušební plyny podle ČSN EN 437 – Zkušební plyny – Zkušební tlaky – Kategorie spotřebičů.

V oboru lokálních spotřebičů na pevná paliva SZÚ nabízí posuzování shody, certifikací, testování a informativní zkoušky. Poskytovány jsou i konzultace související s příslušnými požadavky na konstrukci, dokumentaci a navazující legislativu. Služby jsou nabízeny pro tyto produkty:

- Krby
- Akumulační kamna
- Krbové vložky
- Peletová kamna
- Saunová kamna
- Sporáky

Rozsah prováděných zkoušek potom zahrnuje ověření následujících kategorií:

- Konstrukce (materiál, tloušťka, rozměry, vybavení, údržba, čištění)
- Funkce (výkonové parametry, emisní parametry, hydraulická ztráta, emise hluku)
 - Bezpečnost (povrchové teploty, přetopení, šíření plamene nebo kouře do násypky, těsnost, elektrická bezpečnost, elektromagnetická kompatibilita)
 - Dokumentace (výkresy, technické návody, materiálové certifikáty, popřípadě elektrošémata)
- Parametry ekodesignu (sezónní účinnost, sezónní emise)
- Třída energetické účinnosti (index energetické účinnosti EEI)

Mezi další doplňkové služby patří např. zkoušky těsnosti, zkoušky tlakové ztráty nebo záznam teplotní mapy pomocí termokamery.

K provádění zmíněných zkoušek SZÚ využívá také tyto české technické normy:

- ČSN EN 13240 *Spotřebiče na pevná paliva k vytápění obytných prostorů – (kamna, krbová kamna)*
- ČSN EN 13229 *Vestavné spotřebiče k vytápění a krbové vložky na pevná paliva – (krbové vložky)*
- ČSN EN 12815 *Varné spotřebiče pro domácnost na pevná paliva – Požadavky a zkušební metody*
- ČSN EN 15250 *Akumulační kamna na pevná paliva – Požadavky a zkušební metody*
- ČSN EN 14785 *Spotřebiče spalující dřevěné pelety k vytápění obytných prostorů – Požadavky a zkušební metody*
- ČSN EN 15821 *Saunová kamna na pevná paliva (dřevěná polena) se spalováním periodických dávek – Požadavky a metody zkoušení*
- ČSN EN 16510-1 *Spotřebiče pro domácnost na pevná paliva – Část 1: Obecné požadavky a zkušební metody*

Zvyšte konkurenceschopnost svých výrobků

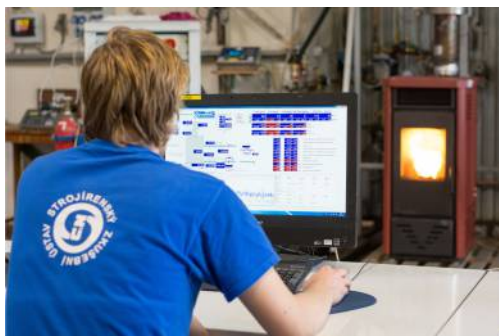
Po vyzkoušení můžete nechat své výrobky v SZÚ rovnou certifikovat, a výrazně tak posílit jejich pozici na trhu. Pro plynové spotřebiče často zákazníci volí certifikační značku kvality DVGW, která je vysoce ceněna především na německých trzích. Pro lokální spotřebiče na pevná paliva pak SZÚ nabízí např. certifikační značky EPA a Flamme Verte, CSA nebo označení Ecodesign. Získat můžete také jednu z vlastních certifikačních značek SZÚ a na svých výrobcích ukázat, že byly odborně prověřeny uznávaným zkušebním a certifikačním subjektem.

SZÚ a Centrum technické normalizace

Strojírenský zkušební ústav úzce spolupracuje s Českou agenturou pro standardizaci a je jedním z Center technické normalizace. Účastní se činnosti celkem 17 komisí CEN a 4 komisí ISO:

- CEN/TC 46 Kamna na kapalná paliva
- CEN/TC 47 Rozprašovací hořáky na kapalná paliva a jejich součásti. Funkce. Bezpečnost. Zkoušení
- CEN/TC 48 Ohříváče vody na plyná paliva pro domácnost
- CEN/TC 49 Spotřebiče k vaření na plyná paliva
- CEN/TC 57 Kotle pro ústřední vytápění
- CEN/TC 58 Bezpečnostní a řídicí přístroje pro hořáky a spotřebiče plyných nebo kapalných paliv
- CEN/TC 62 Lokální spotřebiče k vytápění na plyná paliva
- CEN/TC 106 Spotřebiče plyných paliv pro podniky veřejného stravování

- CEN/TC 109 Kotle pro ústřední vytápění na plyná paliva
- CEN/TC 131 Plynové hořáky s ventilátory
- CEN/TC 180 Decentralizované plynové vytápění
- CEN/TC 181 Spotřebiče na zkapalněné uhlovodíkové plyny
- CEN/TC 238 Zkušební plyny, zkušební přetlaky a kategorie spotřebičů
- CEN/TC 281 Spotřebiče, pevná paliva, zapařovače pro rožně
- CEN/TC 295 Spotřebiče na pevná paliva pro obytné domy
- CEN/TC 299 Sorpční spotřebiče na plyná paliva, spotřebiče s nepřímým spalováním, plynová endotermická tepelná čerpadla a spotřebiče na praní a sušení na plyná paliva pro domácnost
- ISO/TC 11 Kotle a tlakové nádoby
- ISO/TC 109 Hořáky na kapalná paliva a související zařízení
- ISO/TC 161 Řídicí a bezpečnostní přístroje pro spotřebiče a soustavy na plyná paliva pro použití vyjma průmyslu
- ISO/TC 291 Spotřebiče k vaření na plyná paliva pro domácnost

Prací, mycí a čisticí účinnost prostředků jako prevence pro dekontaminaci znečištěných povrchů

Úvod

Myjte si ruce, udržujte čistotu! To slyšíme v poslední době ze všech stran. Na čistotu je aktuálně kladen velký důraz.

Nejen mytí rukou, ale i čisté prostředí, ve kterém se pohybujeme, je důležité pro ochranu našeho zdraví.

Dlaždicový test jako nezávislý důkaz účinnosti čištění

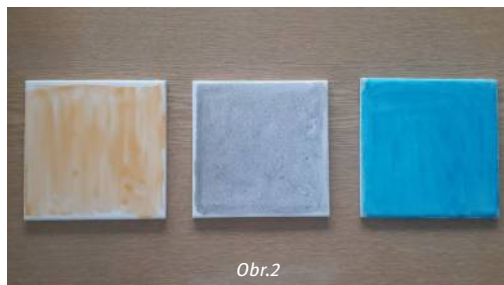
Koupelna a toaleta jsou místnosti, jimž by se měla při úklidu věnovat maximální pozornost. Kvůli zvýšené vlhkosti jsou tyto prostory náchylné ke vzniku plísní, a ve vlhku se daří i bakteriím. V mnoha domácnostech je nepříjemným problémem rovněž tvorba usazenin a vodního kamene, jejichž odstranění může být složité. Někdy postačí řídit se osvědčenými, tzv. babskými radami a jít přírodní cestou, ale v mnoha případech toto nepomůže a musíme sáhnout po chemii. Na trhu existuje nepřeberné množství čisticích prostředků, které nám deklarují odstranění vodního kamene a jiných usazenin. Ale který si vybrat, který je ten nejlepší a opravdu účinný?

Čisticí účinnost, tzn. schopnost odstranit vodní kámen a jiné nečistoty, lze prokázat laboratorními testy, nejčastější je tzv. dlaždicový test.

Dle předepsané receptury se vytváří umělá špína, která simuluje vodní kámen nebo další zašpinění. Čerstvě připravená špína se navažuje na čisté glazované dlaždice a poté rovnoměrně rozetře po celé dlaždici, viz obr. č. 1 a 2.

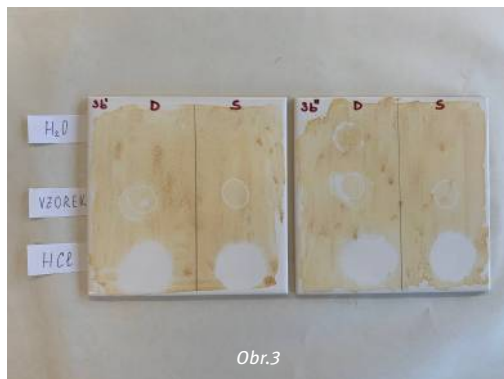

Obr.1

Po zaschnutí špíny volně na vzduchu se dlaždice v horizontální poloze uloží do sušárny vyhřáté na $(80 \pm 2)^\circ\text{C}$ a ponechají se tam 2 hodiny. Na jednu zkoušku jsou potřeba vždy 2 dlaždice.

Připraví se mycí lázeň do skleněné nádoby, vytemperuje se na 43°C a ihned se do ní vloží 2 našpiněné dlaždice rovnoběžně proti sobě. Mezi dlaždice se umístí mechanické míchadlo tak, aby byla vrtulka v polovině výšky hladiny roztoku a v geometrické ose válce uprostřed dlaždic. Míchá se bez přehřívání 5 minut. Poté se dlaždice vyjmou, pod mírným proudem vody se opláchnou vzniklá pěna, a pak se ponechají při pokojové teplotě ve vodorovné poloze uschnout.

Součástí zkoušky je vždy „slepý pokus“, kdy se čistí pouze čistou pitnou vodou bez přidání čistícího prostředku. V některých případech lze čistit také prostředkem, který používáme jako srovnávací standard pro určitou čistící účinnost, viz obr. č. 3.

Zaschlé, umyté dlaždice pak vyhodnocují 3 hodnotitelé. Sledují, jak si čistící prostředek s daným zašpiněním poradil, kolik procent zašpinění bylo odstraněno.

Stupně čistící účinnosti mají pět tříd, kdy 1 je nejlepší a třída 5 je nejhorší, ta přísluší účinku vody. Tento test se používá při testování účinnosti u univerzálních prostředků, prostředků k čištění WC, prostředků k odstraňování vápenatých usazenin.

Test na mramorových kostkách pro účinnost čištění sanitární keramiky

Rozpouštěcí účinnost kyselých čistících prostředků k čištění keramických výrobků, skla aj., které obsahují přísadu volně minerální nebo organické kyseliny, resp. kyselce reagujících solí, se zjišťuje testem na mramorových kostkách.

Mramorová zkušební tělíska se ponoří na 24 hodin do zředěného roztoku čistícího prostředku a zjistí se úbytek hmotnosti vzniklý rozpouštěním mramoru. Zkušební tělíska se okartáčují, omyjí a usuší do konstantní hmotnosti, poté se připraví zkušební roztok s čistícím prostředkem. Usušené a zvážené mramorové tělísko se vloží do roztoku a ponechá v klidu 24 hodin. Pak se kostka vyjme, okartáčuje a opláchnevodou.

Suší se v sušárně opět do konstantní hmotnosti. Hodnotí se úbytek hmotnosti zkušebního tělíska před zkouškou a po zkoušce. Při srovnávací zkoušce se kostka ponoří na 24 hodin do kyseliny chlorovodíkové o koncentraci $C = 0,1 \text{ mol/l}$.

Účinnost praní je též důležitá

Čistě prostředí, které nás obklopuje, je pouze jedním z faktorů, jež zajišťují, abychom se cítili dobře. Většina z nás také dbá na dobrý vzhled – už ve školním věku nám bylo vštěpováno, že máme chodit čistě oblečení. Při běžném nošení se prádlo zapotí a „ušmudlá“, ale občas se přihodí i nepříjemná nehoda a ušpiníme si oblíbené tričko nebo kalhoty. Nečistot může být celá řada – při snídani se polijeme kávou, v restauraci si na kalhoty či sukni kápneme kečup, při vaření na nás vystříkne omastek, děti mají po hraní zelená kolena od trávy. Na řadu tedy přijde praní v pracím prostředku. Prací prostředek je chemická látka s detergentními účinky, která se přidává do vody, aby pomohla lépe vyprat prádlo, tj. odstranit nečistoty. Jak si prací prostředek poradí s daným zašpiněním? Bude prádlo po vyprání zcela čisté? Zůstane někde nějaký flek? Tuto otázku si jistě klade každá správná hospodyňka.

Prací prostředky by si měly s nečistotami poradit, ale po kterém sáhnout, aby byl výsledek praní co nejúčinnější? Účinnost pracích prostředků můžeme opět otestovat ve zkušební laboratoři.

Testování probíhá v běžných pračkách, které se používají v domácnostech. K pokusu se berou vzorky uměle zašpiněné po celé ploše bavlněného materiálu o velikosti 10 x 10 cm, které se komerčně získávají nákupem v zahraničí (dovoz wfk Testgewebe GmbH). Nejčastějšími druhy znečištění jsou: 10 C (pigment) – 10 D (pigment, kožní tuk) – 10 F (kakao) – 10 L (červené víno) – AS 10 (bílkoviny + pigment) – viz obr. č. 4.

Obr.4

Nebo se používají nečistoty dle požadavků zákazníka. Obvykle to bývá olej, vejce, tráva, černý čaj, make-up apod.

Průmyslová zašpinění se přichytí na bílou bavlněnou tkaninu, ostatní zašpinění se nanáší na tkaninu přímo.

Takto připravená zašpinění se měří na spektrofotometrickém přístroji a poté se vkládají do pračky. Náplň pračky tvoří doprovodné tkaniny v počtu a velikostech podle požadavků normy pro domácí pračky. Dávkování prostředku a teplotu praní stanovuje zákazník.

Po ukončení pracího programu se bavlněná tkanina vyjme, nechá uschnout, vyžehlí a poté se opět měří na spektrofotometrickém přístroji viz obr. č. 5. Měří se čtyři hodnoty odrazu – remise v % a stanoví se průměr. Čím vyšší remise (zjasnění), tím vyšší účinnost pracího prostředku.

Obr.4

Čistota v kuchyni – talířové testy

V úvodu našeho článku jsme se zmiňovali o nutnosti udržovat čistotu v koupelnách a na toaletách. Nesmíme však zapomenout ani na čistotu v kuchyni. Kuchyně jsou srdcem celého domu či bytu, trávíme v nich mnoho času, a proto bychom těmto prostorům měli věnovat, alespoň co se týče čistoty, zvýšenou pozornost.

Důležité je jíst z čistých talířů, vařit v čistém nádobí. Testují se jak prostředky pro ruční mytí nádobí, tak i prostředky do myček nádobí.

Prostředky na ruční mytí nádobí se podrobují tzv. talířovému testu.

Talíře zašpiněné standardním znečištěním se ručně myjí v roztoku zkoušeného prostředku. Při mytí se postupuje tak, že se znečištění oře ze dna talíře stejným přitlakem ruky 16 krouživými pohyby. Způsob mytí je třeba dodržovat pro všechny talíře a zkoušky viz obr. č. 6.

Obr.6

Mycí schopnost se vyjadřuje jako počet umytých talířů do doby, než je pěnou pokryta polovina hladiny mycího roztoku. Rovněž se sleduje počet umytých talířů bez mastnoty na talíři.

Prostředky pro strojní mytí nádobí se testují přímo v myčce pro domácí použití, viz obr. č. 7.

Obr.6

Zkouška je aplikací metody dle ČSN EN 50 242 *Elektrické myčky nádobí pro domácnost – zkušební metody pro měření funkční schopnosti*.

Sada nádobí a příborů zašpiněná různými druhy

standardního zašpinění (čaj, margarín, vejce, maso, mléko, ovesné vločky, špenát) se myje v roztoku zkoušeného prostředku. Pro zkoušky se používá program pro normálně zašpiněné nádobí, popř. program podle požadavků zákazníka. Po ukončení mycího programu a vyschnutí nádobí se vyjímají jednotlivé kusy nádob podle druhu a znečištění, hodnotí se jeho odstranění a přidělují se známky (1–5, kdy 1 znamená souvislý zbytek znečištění a 5 bez znečištění). Po zhodnocení všech kusů příslušného druhu a znečištění se sečtou kusy podle přidělených známek a výsledek se zaznamená do tabulky výsledků. Tímto způsobem se zhodnotí výsledek mytí na všech znečištěných i neznečištěných kusech, kde se zaznamenává pouze sekundární účinek mytí.

Mycí schopnost se pak vyjadřuje jako bezrozměrný index mytí hodnotami od 1 do 5.

Výsledek zkoušky se vyjadřuje jako index mytí podle vztahu

$$R_i = 1/N \sum R_z \quad \text{kde} \quad N = \sum n_z \quad R_z = \sum a_b \cdot b$$

n_z je počet kusů nádobí zašpiněného příslušným druhem znečištění

Z je druh zašpinění

a_b je počet kusů nádobí s indexem b po umytí

b je známka (5–1)

Každá zkouška se opakuje nejméně 3x, z dosažených hodnot R_i se vypočítá průměr.

Závěr

Čištění toalet, koupelen či kuchyní nepatří právě k oblíbeným činnostem. Můžeme si ji však alespoň trochu usnadnit použitím některého účinného čisticího prostředku, a dosáhnout tak očekávaného výsledku. K výběru toho správného může přispět i testování nezávislé zkušebně.

Bohužel většina výrobců skutečnost, že jejich výrobek prošel testem čisticí účinnosti, na výrobcích neuvádí.

Ing. Monika Hegedüšová, Technický a zkušební ústav stavební Praha, s. p. – odštěpný závod ZÚLP – zkušební laboratoř č. 1018.9

Anglické confirm versus české ověřit a potvrdit

Překladatelé technických norem – a nejen oni – se často potýkají s tím, jak náležitě překládat anglické sloveso **confirm**. V souvislosti se slovníkovými ekvivalenty pak často kladou otázku, zda z hlediska češtiny existuje významový rozdíl mezi výrazy **ověřit** a **potvrdit**, popřípadě jaký. Celý tento problém je však třeba nahlížet z poněkud širší perspektivy.

V češtině se významy těchto dvou sloves prolínají a překrývají – viz Slovník spisovné češtiny, ať již v knižní podobě, anebo digitálně prostřednictvím Internetové jazykové příručky Ústavu pro jazyk český AV ČR (<http://prirucka.ujc.cas.cz/>). Sloveso **ověřit** se podle něj užívá ve významu „potvrdit správnost, pravost něčeho“ (*ověřit podpis, ověřit opis listiny*) – jinými slovy vykládá se právě pomocí slovesa, s nímž má být konfrontováno. Pro potvrdit se uvádí význam 1. „dovědět správnost, pravdivost něčeho, prokázat, dotvrdit“ (*potvrdit něčí výpověď, potvrdit správnost předpokladů*); 2. „právoplatně uznat, schválit, stvrdit“ (*potvrdit příjem, rozsudek; být potvrzen ve své funkci*). K lepší orientaci přitom bezpochyby značně přispívají příklady užití. I tak je však zřejmé, že v mnoha kontextech budou oba výrazy zaměnitelné a jejich výběr může být také subjektivně podmíněn. Jakékoliv kategorické vymezení hranic přitom nepřípadá v úvahu.

Je proto zapotřebí začít uvažovat jinak. Obvykle se vychází z překladových slovníků. Nelze však při tom zapomínat na prověření v obou směrech. Nejen tedy ve směru angličtina → čeština, který nás dovede před volbu mezi **ověřit** a **potvrdit**, ale také ve směru opačném. Budeme-li chtít oba tyto výrazy přeložit do angličtiny, zjistíme, že v tomto směru už žádná zaměnitelnost nefunguje. Pro **ověřit** se v překladových slovnících nejčastěji uvádějí ekvivalenty

verify, certify, authenticate, legalize, zatímco pro **potvrdit** jsou to **confirm, validate**. To zcela jasně ukazuje, že pro angličtinu zde významový rozdíl existuje, a to dokonce i v běžném jazyce. O to důležitější je cítit příslušný významový rozdíl také při překladu anglických odborných textů, počítaje v to i technické normy.

Mělo by být samozřejmostí, že překladatel bude vycházet z věcného a jazykového obsahu ve zdrojovém jazyce, to znamená v jazyce, z něhož se překládá, a bude pak také používat odpovídající jazykové a terminologické ekvivalenty. Pro **confirm** se tedy z uvedené nabídky zcela jednoznačně nabízí ekvivalent **potvrdit**. Vedle slovníkových informací dotvrzuje toto řešení rovněž soubor horizontálních norem pro management kvality, kde už výrazy **confirmation, confirm** a **verification, verify** mají terminologickou povahu (význam příslušných podstatných jmen je v těchto normách přesně definován), ustálené užití, významově se výrazně liší a vzájemná zaměnitelnost je tu vyloučena. V překladech z této oblasti se tak jednoduše a systémově používá na jedné straně **confirmation** s ekvivalenty **potvrzení/potvrzování, konfirmace** a na druhé straně **verification** s českými ekvivalenty **ověření/ověřování, verifikace** (jen na okraj: synonymie typu domácí termín + termín internacionální je v odborném jazyce zcela běžná). Odpovídajícím způsobem se překládají rovněž odvozené slovní druhy a víceslovná spojení. Není proto žádný důvod k tomu, aby se v ostatních technických normách neuplatňovalo stejné řešení. Na tomto místě by sice již bylo možné skončit, je však třeba si v dané souvislosti připomenout dva velmi důležité aspekty.

1. Neoddiskutovatelný terminologický charakter mají podstatná jména, proto také názvoslovné normy převážně pracují právě s tímto slovním druhem, který lze jednoznačně definovat, popř. také s příslušnými kvalifikátory, tj. s přídavnými jmény. Na rozdíl od toho slovesa plně terminologický charakter nemívají a až na řídké výjimky je stejně jednoznačně definovat nelze, protože primárně neplní pojmenovací funkci jako jména podstatná, ale slouží především k usouvztažňování při stavbě věty. Proto u nich nelze vždy trvat na přiřazení pouze jediného ekvivalentu a na jeho jediné systematické uplatňování v celém textu, jako je tomu u skutečných termínů. Naopak všude tam, kde nejde o ustálené spojení a zafixovaný úzus, je zapotřebí v závislosti na přesném významu (konkrétním kontextu) použít vždy náležitý slovníkový ekvivalent. V případě anglického **confirm** to může být **potvrdit**, **stvrdit**, **utvrdit**, **odsouhlasit**, **kvitovat**, **konfirmovat**, **schválit (jako platné)**, **osvědčit správnost**, **ratifikovat**; **upevnit**, **zpevnit**, **posílit** a jistě by se našly i další možnosti.

2. Něco jiného je jednoslovný termín (podstatné jméno) a něco jiného jsou ustálená terminologická spojení (víceslovné termíny). Ta představují kompaktní významový a také pojmenovací celek, a nelze je proto rozkládat na jednotlivé složky. Význam víceslovných termínů je celostní, není pouhým součtem významů jednotlivých složek pojmenování. K jejich překladu proto nelze přistupovat tak, že budeme izolovaně překládat jednotlivé komponenty a jejich mechanické spojení pak vydávat za ekvivalentní termín.

Ani zdaleka přitom také neplatí, že počet jednotlivých složek terminologických ekvivalentů se musí shodovat. Je-li tedy např. jednou ze složek českého víceslovného termínu přídavné jméno **černý**, vůbec to neznamená, že se musí jeho anglický ekvivalent **black** promítnout také do odpovídajícího cizojazyčného ekvivalentu, ani že počet slov si bude v obou jazycích odpovídat – srov. např. **černý trh** = **black market**, ale **černý obchod se zbraněmi** = **gunrunning**, **černý kašel** = **whooping cough**, **černé neštovice** = **smallpox**, **černé uhlí** = **bituminous coal**. Totéž se samozřejmě rovněž týká

překládání v opačném směru. Proto se také např. pro **confirm** a **report** používá český ekvivalent **potvrdit zprávu**, zatímco pro **confirm by oath** ekvivalent **přísežně vypovídat**.

Z toho vyplývá, že podobu víceslovného termínu je třeba ověřovat, ať již v příslušných názvoslovných normách, anebo v aktuálních (!!!) odborných slovnících. Jinak by se totiž mohlo stát, a při mechanickém přístupu se to také nezřídky stává, že se víceslovné termíny překládají pokaždé jinak, čímž pozbývají charakteru ustálenosti a jen stěží pak lze poznat, zda jde vlastně vůbec o termín, anebo jen o nějaký popis, a současně také rozlišit, kdy se rozdílná pojmenování vztahují k téže skutečnosti a kdy už se jedná o více rozdílných pojmenování označujících více rozdílných skutečností.

Závěr

Zaměnitelnost sloves **ověřit** a **potvrdit** lze uplatňovat pouze v běžném neoficiálním vyjadřování. V odborném textu, a stejně tak i v textech administrativních, bychom však měli přihlížet k širším souvislostem – především k terminologizaci výrazů z běžného jazyka v odborné oblasti (terminologizace je jazykový proces, při kterém slovo, výraz z běžné řeči nabývá v odborném jazyce odborný význam, a získává tak status termínu; jejím opakem je determinologizace, tj. ztráta terminologické povahy slova). Na takto terminologizované výrazy se pak už vztahují veškeré relevantní terminologické požadavky.

V případě překladu z anglického jazyka bychom měli vycházet z náležitých překladových (terminologických) ekvivalentů a jejich ustáleného užití. Pro řešení překladu anglického termínu **confirm** v technických normách existuje dostatečný precedens, a sice celý soubor horizontálních technických norem pro management kvality. V nich se jednotně a systémově používá pro **confirm** český ekvivalent **potvrdit** a dlouhodobě takto spolehlivě funguje. Není proto žádný důvod snažit se vynalézat nová řešení. Navíc jedině při ustáleném a jednotném užívání termínu lze v případě jakéhokoliv sporu dospět k jednotné (a souvisejícími technickými normami podložené) interpretaci.

redakce

Základy technické normalizace – učebnice pro SŠ

Přestože je učebnice určena především učitelům středních škol, může být zajímavou a užitečnou četbou i pro uživatele technických norem a širokou veřejnost.

ČAS ČESKÁ
AGENTURA PRO
STANDARDIZACI

ZÁKLADY TECHNICKÉ NORMALIZACE

VSTUPNÍ VÝUKA TECHNICKÉ NORMALIZACE
PRO UČITELE ODBORNÝCH PŘEDMĚTŮ STŘEDNÍCH ŠKOL

Zdeňka Slaná, Ivana Kolínská

CENA
349,- Kč
vč. DPH

**Učebnice
je členěna
do pěti kapitol:**

1. Co je technická normalizace
2. Proč normy existují
3. Jak se normy vypracovávají
a jakou mají strukturu
4. Normy a předpisy
5. Ochrana autorských práv

Objednávejte na
www.agentura-cas.cz/odborné publikace

Ceník inzerce

Magazín ČAS

Technická specifikace

Formát:	160 × 226 mm
Papír obálka:	200–300 g/m ² lesklá křída
Papír vnitřní strany:	120–150 g/m ² matná křída
Vazba:	V2
Frekvence:	4x ročně

Plošná barevná inzerce

Formáty inzerce uvnitř magazínu

Formát	Rozměr	Cena
Celá strana	160 × 226 mm	18 000 Kč
1/2 strany	160 × 113 mm	9 000 Kč
1/4 strany	80 × 113 mm	4 500 Kč

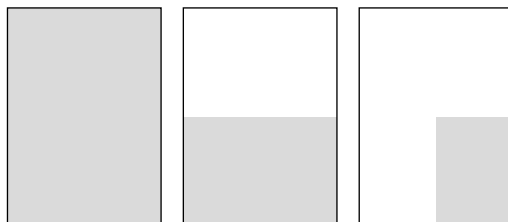
Barevná zadní obálka magazínu

Rozměr	Cena
160 × 180 mm	25 000 Kč

Vkládaná inzerce

Formát	Rozměr	Cena
Celá strana	160 × 226 mm	6 000 Kč
1/2 strany	160 × 113 mm	4 000 Kč

Ceny inzerce jsou uvedeny bez DPH

1/1

1/2

1/4

Slevy při opakovaném uveřejňování reklamy

2 × 15 % 3 × 20 % 4 × 25 %

Grafické zpracování inzerátu, včetně úpravy barevných předloh

20 % z ceny inzerátu

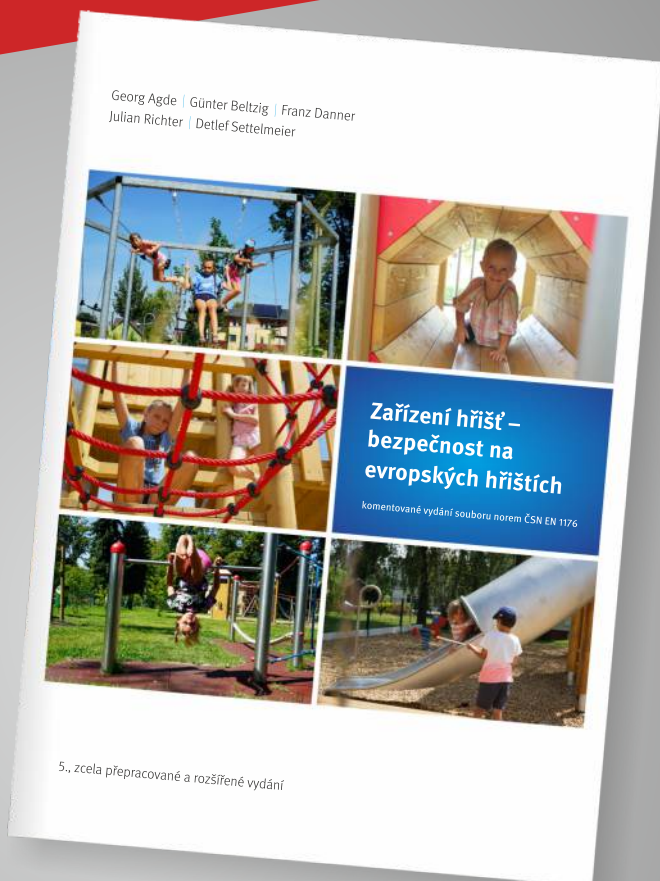
Podklady

Hotová inzerce: tiskové PDF, včetně spadů a ořezových značek.

Podklady pro vytvoření inzerce: textové podklady ve formátu DOC, obrazové podklady v tiskové kvalitě (rozlišení na 300 dpi) ve formátech PSD, JPEG, TIF a EPS, loga v křivkách (EPS, AI, PDF).

Z EDIČNÍHO PLÁNU 2021:

- Bezpečná hřiště
- ČSN ISO 17069
*Přístupnost – Opatření
a pomůcky pro
přístupné zasedání*

ČESKÁ
AGENTURA PRO
STANDARDIZACI